

GUIA DE NEGOCIS I INVERSIONS DE LES ILLES BALEARS

ÍNDEX

Presentació

10 R@ons per invertir a les Illes Balears

Bloc I. Dades generals de les Illes Balears

I.1. Dades generals i econòmiques

I.1.1 Població

I.1.2 Dades econòmiques

I.2. Sistema Institucional i marc normatiu

I.2.1 Sistema institucional

I.2.2 Marc normatiu

I.3. Qualitat de vida

I.3.1 Sanitat

I.3.2 Educació

I.3.3 Estudis Superiors

I.3.4 Formació Professional i continuada

Bloc II. Economia de les Illes Balears

II.1. Dinamisme

II.1.1. Activitat empresarial

II.1.2 Les empreses de les Illes Balears

II.1.3 Infraestructures

a) Transport Aeri

b) Transport Marítim

c) Transport Terrestre

Carreteres

Ferrocarril

d) Infraestructures Energètiques

Electricitat
Gas Natural
Productes petrolífers
Energies renovables

e) Infraestructures Industrials

f) Infraestructures Tecnològiques

Telecomunicacions

Parcs tecnològics

II.1.4 Recursos Humans

Població

Capital Humà

II.1.5 Multiculturalitat

II.2. Inversió Estrangera

II.3. La Implantació empresarial

II.3.1. Facilitats i tràmits

Finestreta Unica Empresarial (VUE)

Fiscalitat i tràmits

II.3.2 Règim Laboral

Seguretat Social

Estrangeria

II.3.3. Incentius i finançament

II.4 Sectors Emergents

II.4.1 Portals de l'emprenedor

II.4.2. Agricultura, Ramaderia i Pesca

II.4.3. Indústria

II.4.4. Energia

II.4.5 Medi Ambient

II.4.6 Turisme

- a) Turisme Rural
- b) Agroturismes
- c) Turisme de Negocis i Congressos
- d) Turisme de Salut (Wellness)
- e) Cicloturisme
- f) Turisme nàutic i de creuers

II.4.7. Innovació i Investigació

II.4.8. Sistema financer

II.5 Agenda.

II.5.1. Fires i Congressos

Centres de Congressos i Convencions

Fires de les Illes Balears

Bloc III. Dades d'organismes que intervenen o donen suport

III.1. Per ordre temàtic

III.2. Per ordre alfabètic

Les Illes Balears són, des de fa dècades, la destinació d'oci i descans escollida per milions de visitants d'arreu del món. Les seves extraordinàries condicions naturals i geogràfiques, juntament amb el desenvolupament assolit, converteixen també la nostra comunitat en destí perfecte per a empresaris actius i emprenedors.

Amb l'actualització de la Guia per a Negocis i Inversions, des de la Conselleria d'Economia i Hisenda, volem posar a l'abast de qualsevol inversor una eina realment pràctica en la tasca d'establir les bases per a la seva implantació a les nostres Illes. Facilitar-los la comesa i obrir les portes a iniciatives innovadores i creatives és el nostre principal objectiu.

Carles Manera Erbina

Conseller d'Economia i Hisenda

10 R@ons per a invertir a les Illes Balears

1. Localització geogràfica privilegiada i comunicacions amb l'exterior excel·lents

Les Illes Balears, per la seva situació geogràfica, són una plataforma de negocis ideal per l'accés als mercats d'Europa, com també a la resta de mercats en creixement del món. Gaudeixen d'una posició estratègica a la zona més dinàmica d'Espanya.

Amb quasi 21,2 milions de passatgers el 2009, l'aeroport de Son Sant Joan de Palma és un dels principals aeroports europeus. A les Illes Balears hi ha alguns dels principals ports de la Mediterrània i del sud d'Europa, tant de mercaderies com de passatgers, i són una de les destinacions més importants de creuers de la zona.

2. Moderna xarxa d'infraestructures a l'interior.

Disposen d'una gran xarxa de comunicacions que facilita les connexions locals mitjançant unes infraestructures viàries modernes i segures, sempre en constant millora, on circulen un gran nombre de companyies de transport públic que comuniquen els municipis entre si i amb la capital de cada illa.

A Mallorca, el tren és un mitjà de transport ràpid i còmode i a més es troba en procés d'ampliació. La ciutat de Palma disposa de metro que connecta la Universitat amb el centre de la ciutat i els polígons industrials.

3. Centre idoni per a les trobades professionals i empresarials.

Les Illes Balears, per les seves característiques, la seva experiència, les infraestructures i l'entorn, són un centre idoni per combinar negoci i oci, la qual cosa les fa ser amfitriones d'importants reunions nacionals i internacionals.

Disposa d'infraestructures que fan de les Illes una destinació competitiva de negocis, atès per les seves característiques, i respon a les necessitats i demandes del sector empresarial especialitzat en viatges de congressos, convencions i incentius.

4. Economia oberta i dinàmica.

L'evolució del Producte Interior Brut a les Illes Balears és de creixement continu i ha multiplicat el seu pes en l'estructura productiva de l'economia espanyola, amb una renda per càpita per sobre de la mitjana de la Unió Europea, i compta amb un patró de desenvolupament similar al de les economies més consolidades.

De la producció total de béns, s'exportà un 5,5% el 2008. Les Illes Balears disposen d'un sector productiu consolidat que s'articula mitjançant una extensa xarxa de polígons industrials de producció de calçat, confecció tèxtil, complements de moda, bijuteria i els transformats alimentaris. L'elevada capacitat d'adaptació a les noves tendències de mercat ha motivat que a les Illes s'instal·lin, conjuntament amb les multinacionals del sector turístic, delegacions de les companyies més importants dels diferents sectors productius.

5. Clúster del turisme i l'oci.

Les Illes Balears són la segona destinació turística dins Espanya superant els deu milions de turistes internacionals a l'any.

Són un espai cultural de primera magnitud, pel seu extens llegat històric, com també per la seva arquitectura i patrimoni, que li atorguen una personalitat i encant especial. Així, s'explica el caràcter avantguardista que impregna la societat balear i la situa com un referent en el panorama cultural internacional.

6. Estabilitat institucional i marc normatiu.

Dins el marc de la Unió Europea, l'estabilitat legal i fiscal anima l'activitat econòmica i conforma a les Illes Balears com la ubicació idònia pel desenvolupament empresarial.

7. Esperit emprenedor i innovador.

Les Illes Balears tenen una població amb iniciativa. És la comunitat autònoma amb major nombre d'empreses per mil habitants. Són seu d'empreses de moda i disseny, de renom internacional, amb una producció de qualitat, unes tecnologies innovadores i amb respecte al medi ambient.

La convergència en l'economia balear d'una demanda potent i el caràcter emprenedor empresarial genera tot una sèrie de sinèrgies, de manera que el mercat experimenta un dinamisme i un augment continuat de les possibilitats de negoci.

8. Capital humà professional i qualificat.

Les Illes Balears disposen d'un capital humà altament qualificat, amb un alt nivell formatiu i elevada motivació, format per una població jove. Els recursos humans constitueixen un factor productiu en plena expansió.

Es disposa de centres de formació potents a on la Universitat de les Illes Balears té un paper fonamental, atès que imparteix una gran varietat de

titulacions que satisfan les necessitats demandades d'especialistes en tot el teixit empresarial i industrial.

9. Qualitat de vida i laboral superior

Les Illes Balears gaudeixen d'un clima agradable la major part de l'any i un paisatge de gran bellesa mediambiental, la qual cosa contribueix substancialment a que siguin una de les regions amb més qualitat de vida. A més, disposen d'una xarxa moderna i de qualitat d'infraestructures, que ofereix serveis en els àmbits socials, sanitaris i educatius, uns aspectes que conformen un clima social favorable i consolidat.

10. Incorporació de les noves tecnologies

Les Illes Balears tenen una gran capacitat per a la innovació, i són atractives pel sector de les noves tecnologies. Duen a terme actuacions dissenyades per aprofitar el potencial de les telecomunicacions, amb la finalitat d'atreure indústries netes i activitats d'alt valor afegit, relacionades amb la investigació científica.

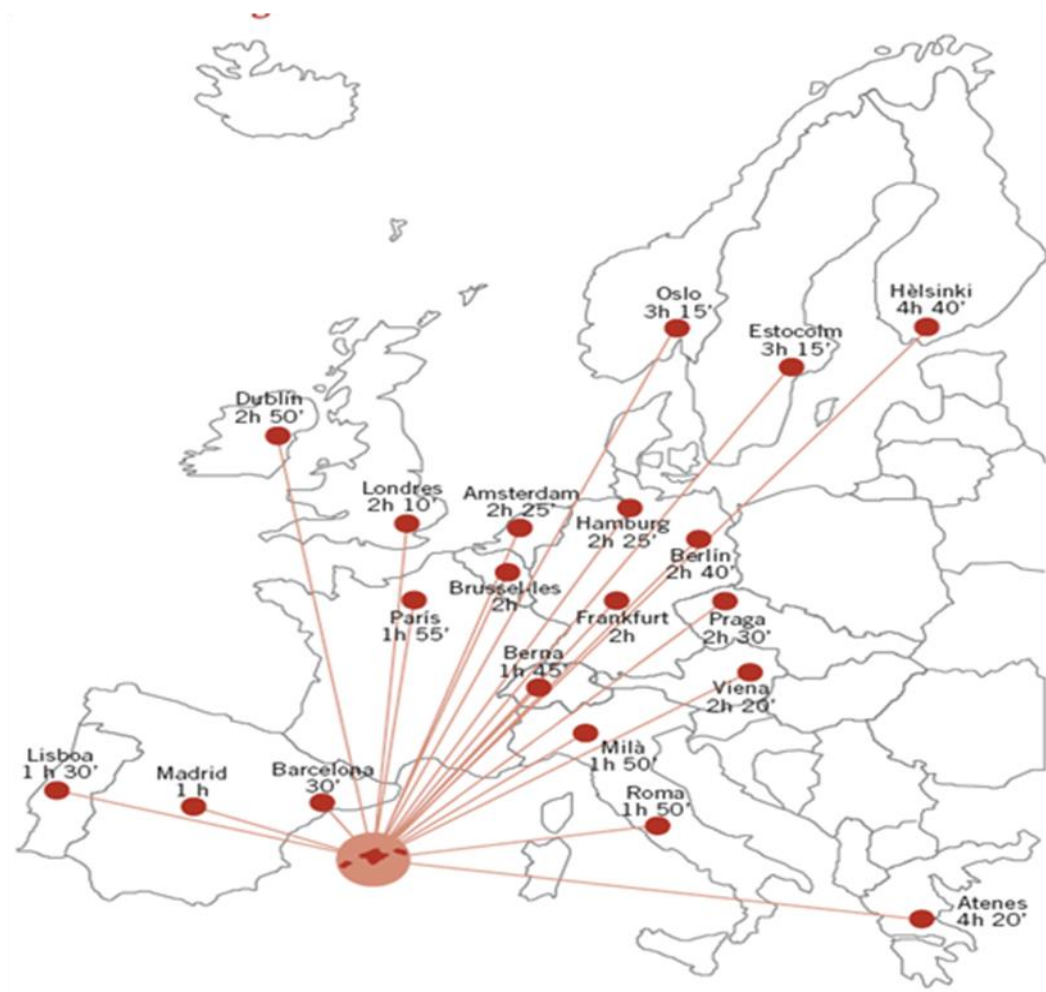
Un dels puntals de la projecció de les illes cap a la societat del coneixement és el Parc Balear d'Innovació Tecnològica (ParcBIT) on, en un entorn natural privilegiat, les activitats de R+D+i hi tenen un pes fonamental, i amb una incubadora d'empreses de base tecnològica, adreçada a professors, investigadors i emprenedors amb projectes, amb possibilitats de generar empreses derivades de base tecnològica.

Bloc I. Dades generals de les Illes Balears

I.1. Dades generals i econòmiques

Les Illes Balears són l'arxipèlag més occidental de la Mediterrània, format per quatre illes majors: Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, a més d'un centenar d'illots.

El territori insular presenta una gran diversitat geogràfica, uns paisatges peculiars de gran bellesa on s'alternen penya-segats amb platges i cales d'arena blanca.

Font: Ibestat

LATITUD:	40° 05' 46'' N
	38° 38' 32'' N
LONGITUD:	40° 19' 46'' O
	1° 09' 37'' O

Taula 1. Dades geogràfiques de les Illes Balears					
	Superfície (km2)	Superfície (ha)	Long. de costa (km)	Població 2007	Densitat
Illes Balears	4.984,6	498.456,4	1.428*	1.030.650	207,4
Mallorca	3.622,5	362.251,9	623	814.275	224,9
Menorca	694,7	69.472,0	299	90.235	129,9
Eivissa	571,8	57.176,4	239	117.698	206,1
Formentera	82,5	8.249,8	85	8.442	102,3

Font: SITIBSA, IBESTAT

*Inclou Cabrera amb 40 Km i altres illes amb 142 Km

Taula 2. Distribució general de terres de les Illes Balears, 2008	
Terres de cultiu	36%
Pastures	4%
Forestal	35%
Altres terres	25%

Font: Conselleria d'Agricultura i Pesca

Les Illes Balears tenen un clima mediterrani pur, temperat i regular, caracteritzat per temperatures moderades, un màxim pluviomètric a la tardor i precipitacions escasses durant l'època càlida.

Taula 3. Mitjana de les temperatures mensuals (C°)*			
	Mallorca (Portopí)	Menorca (Aeroport)	Eivissa (Aeroport)
Mitjana	18,5	17,1	18,1
Màxim	19,4	18,2	19,1
Mínim	17,6	16,2	17,3

Font: Institut Nacional de Meteorologia

*Mitjana 2005, 2006 i 2007

Les pluges tenen una oscil·lació anual simple, amb un màxim a la tardor i un mínim a l'estiu. A l'hivern les pluges adquireixen un caràcter continuat i tranquil.

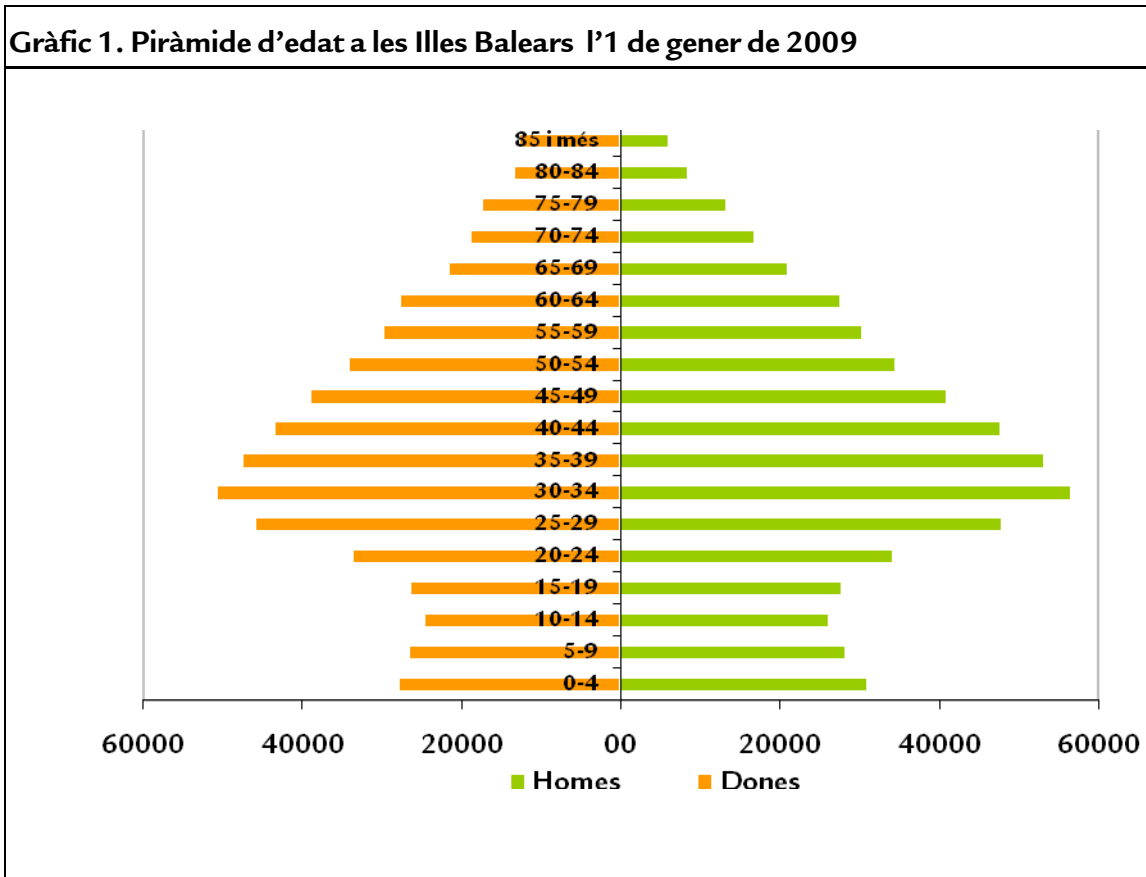
Taula 4. Mitjana de les precipitacions mensuals (mm)*			
	Mallorca (Portopí)	Menorca (Aeroport)	Eivissa (Aeroport)
Gener	39,5	35,6	38,2
Febrer	50,1	59,1	41,4
Març	34,9	45,7	26,3
Abril	53,1	53,4	27,4
Maig	5,6	7,9	10,8
Juny	0,9	3,1	1,8
Juliol	1,8	0,6	0,4
Agost	44,4	14	32,5
Setembre	77,2	55	78,4
Octubre	77,5	62,4	68,9
Novembre	30,3	77,9	47,4
Desembre	33,7	76,1	76,1
TOTAL	449,0	490,8	449,6

Font: Institut Nacional de Meteorologia

*Mitjana 2005, 2006 i 2007

I.1.1 Població

Les Illes Balears han experimentat un gran augment de la població aquests darrers anys a causa d'una forta immigració, tant peninsular com de gent de l'estranger. S'observa un canvi a l'estructura de la piràmide de població, s'inverteix el procés d'envelliment, amb una major base i part mitja, cosa que reflecteix aquesta població més jove.

Font: INE

Taula 5. Població a les Illes i als municipis més significatius	
Municipi	Revisió padró 1 gener 2008
Illes Balears	1.095.426
Mallorca	862.397
Palma	401.270
Calvià	51.774
Manacor	40.548
Llucmajor	36.078
Marratxí	33.348
Inca	29.308
Menorca	93.915
Maó	29.125
Ciutadella de Menorca	29.160
Eivissa	129.562
Eivissa	48.684
Santa Eulària des Riu	31.314
Sant Josep de sa Talaia	22.171
Sant Antoni de Portmany	21.852
Formentera	9.552
Formentera	9.552

Font: INE

I.1.2 Dades econòmiques

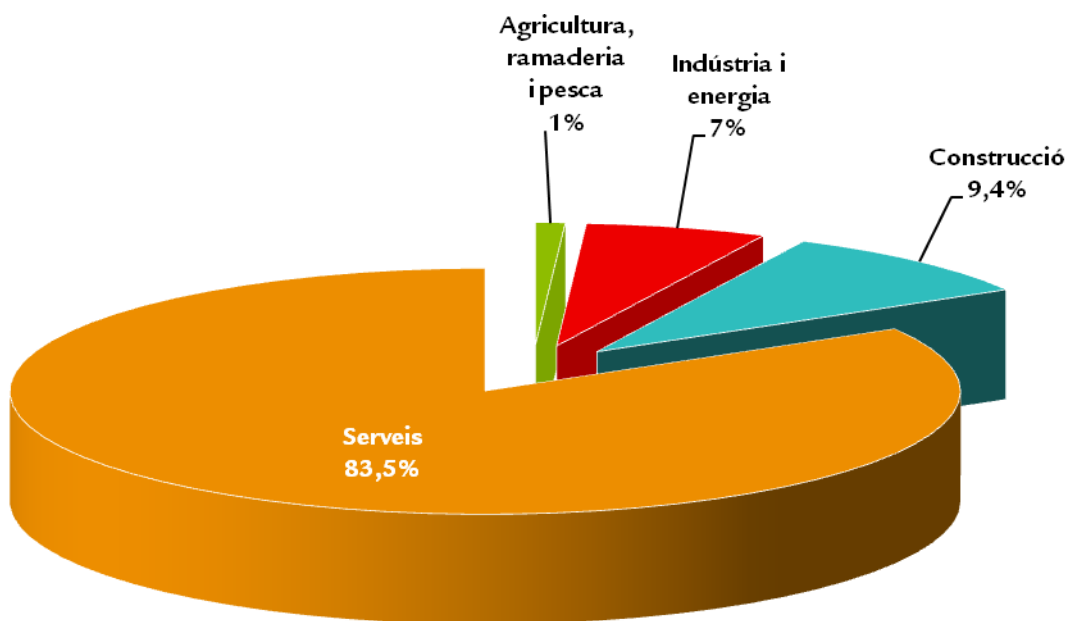
Les Illes Balears han desenvolupat un sector turístic diferenciat i propi, ocupant el segon lloc com destí turístic espanyol. Són una imatge de marca global consolidada del turisme, tenen una experiència arrelada en gestió turística, que ha forjat una xarxa de multinacionals balears i espanyoles en el sector, ofereixen un producte competitiu, una bona dotació de recursos, i una àmplia oferta complementària, que tenen com a objectiu principal i prioritari la qualitat i l'excel·lència.

El turisme es mostra com al primer pilar d'una economia que aposta molt fort per les noves tecnologies i la innovació. El PIB per càpita està per sobre de la mitjana europea i als primers llocs de les CCAA espanyoles.

Taula 6. Producte Interior Brut i sector exterior a les Illes Balears, 2009		
PIB nominal (milers d'euros)		26.327.368
PIB per càpita (euros)		24.510
PIB, PPA (UE27=100)(en 2009)		104
Taxa de variació del PIB real (en %)	Illes Balears	-2,7
	Mallorca	-2,8
	Menorca	-3,2
	Pitiüses	-2,2
Exportacions (milers d'euros)		1.186.743,8
Importacions (milers d'euros)		1.317.897,9

Font: INE, AEAT, Conselleria d'Economia i Hisenda

Gràfic 2. Distribució del VAB per sectors a les Illes Balears el 2009

VAB a preus corrents a 2009 : 24.448.876 milers d'€

Font: INE

I.2. Sistema Institucional i marc normatiu

I.2.1 Sistema institucional

Espanya forma part de la Unió Europea des de l'any 1986. La seva forma política és la monarquia parlamentària. S'organitza territorialment en disset comunitats autònomes, les Illes Balears són una d'elles.

Les Illes Balears articulen la seva organització territorial en illes i municipis. Les institucions de govern de les illes són els consells insulars, i les dels municipis, els ajuntaments. El sistema institucional autonòmic està integrat pel Parlament, el Govern, el president de la comunitat autònoma i els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

La capital de les Illes Balears és la ciutat de Palma, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència del Govern i del Govern. El municipi de Palma gaudeix d'un règim jurídic especial que es regula en la Llei 23/2006 de 20 de desembre, de capitalitat, que li permet un desenvolupament equilibrat de totes les seves zones i la dotació de tots els serveis necessaris d'una ciutat immersa en el segle XXI.

I.2.2 Marc Normatiu

Des de l'entrada d'Espanya, i per tant les Illes Balears, com a membre de la Unió Europea l'any 1986, i en virtut de cessió de sobirania, el dret comunitari té primacia en l'ordenament intern dels estats membres, en les matèries objecte d'aquesta cessió. Es pot distingir en aquest ordenament un dret originari (els tractats constitutius) i un dret derivat, en el qual destaquen normes d'aplicació directa (els reglaments) i les que necessiten un acte de transposició (directives).

Ser membre de la zona euro suposa el lliure moviment de persones, mercaderies, serveis i capital, la supressió de costos de transacció o l'estandardització d'acords entre els Estats membres, amb avantatges d'estabilitat macroeconòmica i monetària. És a dir, un conjunt de drets, llibertats i responsabilitats, impulsats i reforçats amb el Tractat de Lisboa, ratificat per Espanya per Llei Orgànica 1/2008, de 30 de juliol.

D'altra banda, la Constitució Espanyola de 1978 estableix els drets fonamentals, les llibertats públiques i assigna el poder legislatiu estatal a les Corts Generals, el poder executiu al Govern de la nació, i el poder judicial als tribunals i jutjats. A més, gaudeix d'una posició de superioritat en l'ordenament jurídic espanyol.

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears (Llei Orgànica 1/2007, de 25 de febrer), és la norma institucional bàsica de la comunitat autònoma. Conté entre altres aspectes l'organització i la seu de les institucions autònomes pròpies, i les competències assolides en el marc de la Constitució.

I.3. Qualitat de vida

Les Illes Balears gaudeixen d'un clima agradable la major part de l'any i un paisatge de gran bellesa mediambiental. Són un encreuament de camins entre orient i occident, la qual cosa contribueix substancialment al fet que tinguin una de les millors qualitats de vida de tot Europa.

Mallorca, la més gran de les illes Balears, ocupa la posició central en l'arxipèlag. Tot i la poca extensió de l'illa, hi ha diferències climàtiques rellevants a causa de l'orografia i de la seva situació, la qual cosa permet que tinguem una gran diversitat d'ecosistemes, com també paisatges molt diferents. En aquesta varietat hom distingeix tres unitats ben diferenciades: La serra de Tramuntana, que constitueix una alineació muntanyosa elevada que forma la costa nord de l'illa, en que destaca el puig Major, de 1.445 m, el punt culminant de tot l'arxipèlag, com també nombroses coves i canons excavats a la roca amb formes fantàstiques esculpides pel vent, el sol i l'aigua. Les serres de Llevant, amb petits turons arrodonits que marquen el paisatge de la zona i creen cales d'arena blanca i verds boscs de pins, i el Pla, situat entre les dues serres, amb característiques morfològiques diferenciades, on es conserva gairebé intacte l'encant rural.

Menorca, la segona illa en extensió, va ser declarada per la UNESCO reserva de biosfera l'any 1993, atès el seu desenvolupament sostenible que combina l'activitat humana amb la conservació dels recursos naturals. El terreny és pla, suaument ondulat, protegit per la petita serralada de la costa septentrional, amb l'altura màxima de la muntanya del Toro (347 m). Es divideix en dues meitats simètriques però molt diferents: el nord, amb una costa agresta i desigual, amb nombrosos illots i platges d'arena rogenca o fosca; i el sud, que és pla, amb suaus penya-segats, barrancs esculpits per l'aigua i cales d'arena blanca rodejades de pins.

Eivissa, és l'illa gran de les Illes Pitiüses, un conjunt format per Eivissa i Formentera. Ha estat el punt de trobada de navegants comerciants durant molts segles, on la diversitat de cultures hi ha aportat riquesa. Tradició i modernitat es troben en espais reconeguts com a Patrimoni de la Humanitat, per la UNESCO l'any 1999.

El relleu es caracteritza per la moderació de les formes, que donen una gran uniformitat al paisatge. La màxima altura és sa Talaiassa (475 m). El substrat arenós de la zona costera que es caracteritza per la transparència de les seves aigües, constitueixen l'ambient idoni per a la posidònia oceànica. L'àrea és zona d'especial Protecció de les aus (ZEPA), està inclosa en la Xarxa Natura 2000 de la CEE i està inscrita en el Conveni Ramsar sobre la llista de zones humides d'Importància internacional.

Formentera, és l'illa habitada més petita de les Balears. La seva forma retallada fa que tingui una gran extensió de costa (82 km.), en proporció a la seva superfície. Una geografia peculiar i captivadora, un clima suau i una vegetació mediterrània que combina zones dunars amb boscs de pi i de sabina, i unes coníferes que donen personalitat a l'illa. Destaca per la seva gran bellesa, amb pel seu paisatge, encara salvatge, que es conserva en estat excel·lent. Les seves aigües, úniques per la seva transparència i color turquesa, ens evocuen latituds tropicals.

Cabrera, constitueix el millor exponent d'ecosistemes insulars no alterats del Mediterrània espanyola. D'ençà de 1991 és parc nacional marítim i terrestre; el formen un grup de divuit illes i illots situats al sud de Mallorca. Consta de 10.021 ha. Acull tot tipus de riquesa natural i un dels fons marins més ben conservats del nostre litoral, que representa una part molt important del parc, amb més de 200 espècies de peixos i nombrosos invertebrats endèmics. Constitueix un important punt d'escala en la ruta migratòria de més de 150 espècies d'aus, tant en el pas primaveral com en el tardorenc.

A les Illes Balears es troben parcs naturals amb uns grans valors ecològics, estètics, educatius i científics com són, a **Mallorca**, *S'Albufera* al nord de la illa, el parc natural de *Cala Mondragó*, la *península de Llevant* en el municipi d'Artà, el parc natural de *Sa Dragonera*; a **Menorca**, *S'Albufera des Grau*; a **Eivissa**, *Es Vedra*, *Es Vedranell* i *els illots de ponent*, el parc natural de *Ses Salines*. També cal destacar les reserves marines que existeixen a les Illes: a **Mallorca**, la *Badia de Palma*, la *del Migjorn*, la de *l'Illa del Toro*, la de les *Illes Malgrats*, la de *Cala Rajada* i la de *del Llevant*; la *del Nord* de **Menorca**, i la *dels Freus* d'**Eivissa i Formentera**.

El benestar i la qualitat de vida és concreta no només en gaudir de la bellesa de l'entorn i d'un clima privilegiat, sinó en disposar d'infraestructures socials, sanitàries i educatives amb capacitat per atendre tot tipus de necessitats.

I.3.1 Sanitat

La sanitat de les Illes Balears disposa de professionals amb una alta qualificació, d'infraestructures modernes i en contínua expansió de manera que fins i tot el racó més remot de l'arxipèlag està a menys de 30 quilòmetres o quinze minuts d'un hospital o clínica.

Taula 7. Recursos físics de la sanitat per illes, 2007

Hospitals	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera
Hospitals Públics	12	9	1	2
Hospitals Privats	13	9	3	1
Centres de Salut	51	42	4	5
Consultoris	97	79	7	11
Farmàcies	461	370	41	50

Font: IBESTAT, INSALUD i IB-SALUT

Taula 8. Nombre de llits a centres sanitaris de les Illes Balears, 2007

Nombre de llits instal·lats	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa
General	3.039	2.551	208	280
Altres hospitals d'aguts	190	190	-	-
Llarga estada	358	192	-	166
Hospitals psiquiàtrics	160	160	-	-
Total	3.747	3.093	208	446

Font: IBESTAT i Conselleria de Salut i Consum. Direcció General d'Avaluació i Acreditació.

Taula 9. Recursos humans en atenció especialitzada, per illes, de l'Ib-Salut, 2005

RRHH	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera
Facultatius	1.441	1.189	111	141
Infermers	2.731	2.258	202	271
Aux. Infermeria	2.377	2.052	130	195
Personal No Sanitari	2.198	1.766	199	233
Tècnic Sanitari	398	300	53	45
Tècnic no sanitari	57	53	4	0
Contractes Alta Direcció	34	24	5	5
Total	9.236	7.642	704	890

Font: INSALUD

I.3.2 Educació

Les Illes Balears gaudeixen d'una bona base educativa i han desenvolupat els mitjans necessaris per a obtenir una bona qualitat de vida per a aquells que integren la societat, que es basa en valors i aspectes tan importants com són

tots els elements que ens envolten: l'entorn, el medi ambient, la història, la tradició, la llengua, etc.

La societat de les illes està canviant progressivament i l'educació és la base fonamental per preservar l'entorn, els costums, la llengua i la pròpia idiosincràsia i a la vegada possibilitar l'assumpció amb seny de les aportacions dels qui venen de fora. Així, a les Illes, el percentatge d'alumnat estranger a l'educació no universitària, respecte al total de l'alumnat és del 14,4% en el curs escolar 2007-2008, mentre a Espanya és del 9,4%.

Illes Balears	Sector Públic	Sector Privat	Total
Centres	342	142	484
Alumnes	123.391	64.133	187.524
Professors	11.853	4.268	16.121
Ràtio alumne/professor	9,9	13,6	11,0

Font: Ministeri d'Educació i Ciència

I.3.3 Estudis Superiors

La Universitat de les Illes Balears (UIB) és una institució pública que aposta per la qualitat, tant en la docència com en la recerca i en la seva acció cultural amb un compromís ferm de servei a la societat. L'oferta d'estudis de la UIB és de qualitat, àmplia i variada en el camp de les ciències socials, les humanitats, les ciències experimentals, els ensenyaments tècnics, les ciències de la salut i les ciències econòmiques i jurídiques. Així mateix, la UIB ofereix ensenyaments a Menorca i Eivissa mitjançant videoconferència. D'aquesta manera la UIB respon a les demandes de la societat balear i prepara millor els seus alumnes per al mercat laboral específic de les Illes.

L'oferta d'estudis es complementa en la possibilitat d'estudiar a distància en la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), amb centres associats a Mallorca, Menorca i Eivissa, així com en la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), amb centres a Manacor, Ciutadella i Eivissa.

Per a més informació sobre oferta d'estudis universitaris: titulacions oficials a centres públics, a centres privats i titulacions pròpies a centres universitaris, us podeu adreçar al Punt d'Informació Universitària (PIU), de la Direcció general d'Universitat de la Conselleria d'Educació i Cultura.

Com a estudis complementaris, cal destacar el Conservatori Superior de Música de les illes Balears, l'Escola Oficial d'Idiomes (EOI) amb cursos d'alemany, anglès, àrab, català, espanyol per a estrangers, francès, italià i rus, i l'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (ESADIB) que imparteix els ensenyaments per obtenir el títol de grau superior d'art dramàtic en l'especialitat d'Interpretació, opció textual.

Taula 11. Oferta Universitària a les Illes Balears (fins a setembre de 2009)	
Estudis de cicle curt	
Titulació	Centre
Arquitectura Tècnica	UIB
Ciències Empresarials	UIB, UNED, UOC
Educació Social	UIB, UNED
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat d'Hortofructicultura i Jardineria	UIB
Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	UIB, UOC
Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Gestió	UIB, UNED, UOC
Enginyeria Tècnica d' Informàtica de Sistemes	UIB, UNED, UOC
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat d' Electrònica Industrial	UIB, UNED
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat de Mecànica	UNED
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat de Electricitat.	UNED
Fisioteràpia	UIB
Infermeria	UIB Mallorca-Menorca-Eivissa
Mestre. Educació Especial	UIB Mallorca-Menorca-Eivissa
Mestre. Educació Física	UIB
Mestre. Educació Infantil	UIB Mallorca-Menorca-Eivissa

Mestre. Educació Musical	UIB
Mestre. Educació Primària	UIB
Mestre. Llengua Estrangera	UIB
Treball Social	UIB, UNED
Turisme	UIB Mallorca-Eivissa, UNED, UOC
Estudis de cycle llarg	
Titulació	Centre
Administració i Direcció d'Empreses	UIB Mallorca-Menorca-Eivissa, UNED, UOC (2n cycle)
Antropologia Social i Cultural	UNED
Biologia	UIB
Biologia i Bioquímica	UIB
Ciències Ambientals	UNED
Ciències Polítiques i de l'administració	UNED, UOC
Ciències del Treball (2n cycle)	UOC
Comunicació Audiovisual (2n cycle)	UOC
Dret	UIB Mallorca-Menorca-Eivissa, UNED, UOC
Documentació (2n cycle)	UOC
Economia	UIB, UNED
Enginyeria Industrial	UNED
Estudis de l'Àsia Oriental (2n cycle/màster)	UOC
Filologia Anglesa	UIB, UNED

Filologia Catalana	UIB, UOC
Filologia Hispànica	UIB, UNED
Filosofia	UIB, UNED
Física	UIB, UNED
Geografia	UIB, UNED
Història	UIB, UNED
Història de l'Art	UIB
Humanitats	UOC
Investigació i Tècniques de Mercat (2n cicle)	UOC
Matemàtiques	UIB, UNED
Pedagogia	UIB, UNED
Psicologia	UIB, UNED, UOC
Publicitat i Relacions Públiques (2n cicle)	UOC
Química	UIB, UNED
Sociologia	UNED
Estudis de segon cicle	
Titulació	Centre
Bioquímica	UIB
Psicopedagogia	UIB, UNED, UOC
Enginyeria Informàtica	UIB, UNED, UOC

Font: Direcció General d'Universitat del Govern de les Illes Balears.

Taula 12. Alumnes matriculats a la Universitat de les Illes Balears, curs 2008-2009

Titulacions	Alumnes Matriculats
Administració i direcció d'empreses, Economia, empresarials i turisme	3.354
Arquitectura Tècnica	392
Biologia i Bioquímica	489
Comunicació Audiovisual i Periodisme	240
Dret i Relacions Laborals	1.222
Educació social	321
Enginyeria Tècnica Industrial, Gestió i de Sistemes, de Telecomunicació, Informàtica, Agrícola	1.082
Filologia anglesa, catalana, hispànica	415
Filosofia, Geografia, Història i Història de l'Art	714
Física, Química i Matemàtiques	325
Fisioteràpia	253
Infermeria	571
Mestre (educació especial, física, infantil, musical, primària, llengua estrangera)	2.323
Pedagogia, psicologia i psicopedagogia	1023
Treball Social	392
Graduat en estudis immobiliaris	2
Graduat en Seguretat i Ciències Policials	161
Total alumnes	13.279

Font: Universitat de les Illes Balears

Taula 13. Alumnes que cursen estudis de postgrau a la UIB, curs 2007-2008			
Estudis	Homes	Dones	Núm. Alumnes
Màsters oficials Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)	140	231	371
Programes oficials de doctorat (EEES)	32	23	55
Programes de doctorat pla antic RD 778/1967	303	377	680
Programes de postgrau propis	263	483	746
Total alumnes	738	1.114	1.852

Font: Revista enllaç Universitat de les Illes Balears, Número XIII, 2n. Semestre 2008

La Universitat de les Illes Balears, és una institució d'educació superior moderna i oberta al món, que en els darrers anys s'ha integrat en sòlides xarxes universitàries internacionals, i que ha atret nombrosos alumnes de fora. Té més de 300 convenis i acords de col·laboració amb universitats i institucions d'educació superior de tot el món que permeten oferir als nostres estudiants un gran ventall d'oportunitats d'intercanvi per fer part dels estudis a altres universitats, com per exemple convenis amb les Universitats Nacionals d'Argentina, Brasil, Xile, Panamà, Veneçuela, Mèxic, Índia, Marroc, Alemanya, Itàlia, França, Polònia, Ucraïna, Romania, Estats Units, Canadà, Rússia, Xina, així com amb les Universitats de les altres comunitats autònomes d'Espanya.

Taula 14. Alumnes d'altres països que cursen estudis de postgrau a la UIB, curs 2007-2008

País	Homes	Dones	Núm. Alumnes
Brasil	15	37	52
Mèxic	5	10	15
Colòmbia	7	8	15
Argentina	2	9	11
Perú	3	3	6
Itàlia	5	1	6
Alemanya	2	3	5
Xile	1	4	5
Veneçuela	1	4	5
Marroc	5	-	5
Polònia	2	2	4
Portugal	2	1	3
Equador	-	3	3
França	-	2	2
Cuba	-	2	2
Tanzània	-	2	2
Romania	-	2	2
Resta	7	5	12
Total alumnes	57	98	155

Font: Revista enllaç Universitat de les Illes Balears, Número XIII, 2n. Semestre 2008

I.3.4 Formació Professional i Continuada

La **Formació Professional** s'ha anat especialitzant amb nous estudis per donar resposta a les necessitats del mercat laboral. Dins el sistema educatiu té com a finalitat preparar l'alumnat per a l'activitat en un camp professional i facilitar la seva adaptació a les modificacions laborals que es poden produir al llarg de la seva vida, com també contribuir al seu desenvolupament personal, a l'exercici d'una ciutadania democràtica i a l'aprenentatge permanent. Una part de la formació es realitza en els centres educatius i el mòdul de formació en centres de treball es realitza en les empreses.

D'altra banda, la **Formació continuada** per a l'ocupació té com a finalitat afavorir la formació al llarg de la vida dels treballadors, millorant la seva capacitat professional i el seu desenvolupament personal. Proporciona els coneixements i les pràctiques adients a les competències professionals requerides en el mercat de treball i a les necessitats de les empreses. Contribueix a la millora de la productivitat i competitivitat de les empreses.

Taula 15. Oferta de Cicles Formatius de Formació Professional a les Illes Balears	
Família Professional	Grau
Activitats Agràries	Grau Superior, Grau Mitjà
Administració	Grau Superior, Grau Mitjà
Activitats físiques i esportives	Grau Superior, Grau Mitjà
Activitats marítimopesqueres	Grau Superior, Grau Mitjà
Arts gràfiques	Grau Mitjà
Comunicació, imatge i so	Grau Superior, Grau Mitjà
Comerç i màrqueting	Grau Superior, Grau Mitjà
Electricitat i electrònica	Grau Superior, Grau Mitjà
Edificació i obra civil	Grau Superior
Fabricació mecànica	Grau Mitjà
Hoteleria i Turisme	Grau Superior, Grau Mitjà
Imatge personal	Grau Superior, Grau Mitjà
Indústries alimentàries	Grau Mitjà
Informàtica i comunicacions	Grau Superior, Grau Mitjà
Fusta i Moble	Grau Mitjà
Manteniment i serveis a la producció	Grau Superior, Grau Mitjà
Manteniment vehicles autopropulsats	Grau Superior, Grau Mitjà
Sanitat	Grau Superior, Grau Mitjà
Serveis socioculturals i a la comunitat	Grau Superior, Grau Mitjà

Font: Direcció General de formació professional i aprenentatge permanent del Govern de les Illes Balears

Bloc II. Economia de les Illes Balears

II.1. Dinamisme

II.1.1. Activitat empresarial

Les Illes Balears iniciaren l'any 2008 amb un total de 93.335 empreses (excloent empreses públiques i agràries), de les quals un 77% es dediquen als serveis. L'arxipèlag balear és la regió espanyola amb major densitat empresarial, amb 87,1 empreses per cada 1000 habitants, la qual cosa és una prova del seu dinamisme econòmic.

Si no es tenen en compte les quatre companyies nacionals més importants, centrades en el sector de l'automòbil, l'exportació per empresa arriba a una mitjana nacional de poc més d'un milió d'euros anuals, xifra que en el cas de l'arxipèlag és de devers 0,85 milions d'euros.

Regió	Empreses per cada 1.000 habitants
Illes Balears	87,1
Catalunya	85,1
Madrid	83,1
Comunitat Valenciana	75,0
Conjunt d'Espanya	74,3
Canàries	69,3

Font: INE-DIRCE 08

Activitats destacades	% empreses dins del sector
Indústria	
Productes metàl·lics (excepte maquinària)	15,3%
Mobles	12,0%
Fusta i suro (excepte mobles)	11,1%
Edició i arts gràfiques	11,1%
Altres material de transport	11,0%
Aliments i begudes	10,0%
Serveis	
Comerç al detall	18,6%
Altres activitats empresarials	17,8%
Hoteleria	14,4%
Activitat immobiliàries	11,3%

Font: INE-DIRCE 08

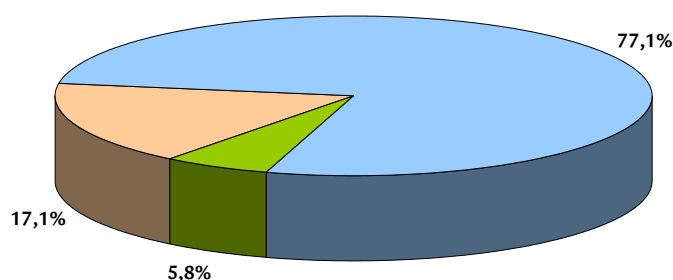
*No sumen 100% perquè no són totes les activitats del sector

El teixit empresarial està atomitzat, atès que el 94,5% de les empreses són microempreses, amb menys de 10 treballadors, la major part de les quals pertanyen al sector serveis, destacant activitats com el comerç al detall, hoteleria i serveis immobiliaris, degut al caràcter turístic de la regió. També cal esmentar altres activitats empresarials com són els serveis d'assessoria, consultoria ...

	Microempreses	Petites empreses	Mitjanes i grans empreses	Total
Indústria	4.839	545	43	5.427
Construcció	14.568	1.246	112	15.926
Serveis	68.763	2.710	509	71.982
Total	88.170	4.501	664	93.335

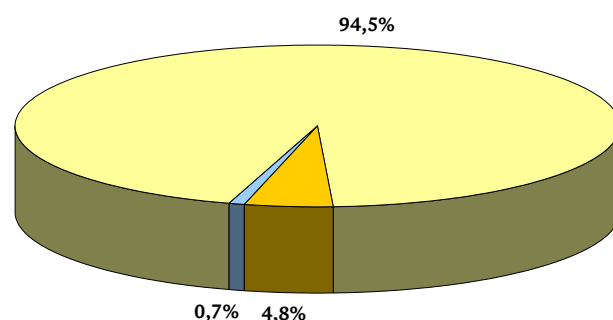
Font: INE-DIRCE 08

Gràfic 3. Empreses per sectors

■ Indústria ■ Construcció ■ Serveis

Gràfic 4. Empreses per dimensió

■ Microempreses ■ Petites empreses ■ Mitjanes i grans empreses

Font: INE-DIRCE 08

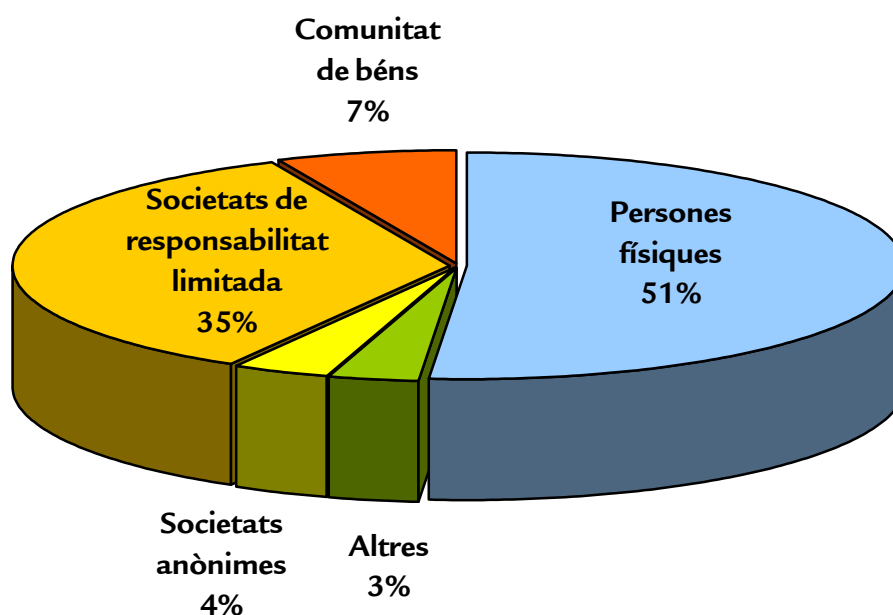
La major part de les empreses a les Illes Balears les constitueixen empresaris individuals, i el segon lloc l'ocupen les societats de responsabilitat limitada (34%), mentre que la resta de figures jurídiques són més aviat residuals. No obstant això, destaquen grans cadenes hoteleres a nivell mundial, com Sol Melià, Riu, Barceló o Iberostar, entre d'altres.

II.1.2. Les empreses de les Illes Balears

Empreses com Sol Meliá, Iberostar, Barceló o Riu són clars exponents del mètode de treball balear en matèria turística: multinacionals que han pogut exportar un sistema de gestió diferenciat en l'àmbit internacional. Amb més de 600 hotels a tot el món, han deixat una marca del seu esperit emprenedor a Amèrica, Àsia, Europa i Àfrica.

Si bé el volum absolut de l'economia balear és de dimensions reduïdes, a les Illes Balears hi ha seus de destacades multinacionals de diferents àmbits, majoritàriament d'empreses relacionades amb el turisme (hotels, agències de viatges, empreses aeronàutiques...etc). Aquest fet és conseqüència de l'elevada capacitat d'adaptació de l'estructura productiva de l'arxipèlag a les noves tendències del mercat, que també han motivat la instal·lació a les Illes Balears de delegacions de les companyies més importants del sector.

Gràfic 5. Empreses segons la seva forma jurídica

Font: INE-DIRCE 08

L'Índex d'especialització, que indica quines activitats compten amb més empreses a les Balears, comparat amb la mitjana estatal, mostra una composició empresarial especialitzada en la indústria de la pell i la fusta i el suro per una banda, i per una altra, amb activitats relacionades directament amb el fet de ser un destí turístic, com el Transport (marítim, aeri, activitats annexes al transport i, especialment, la fabricació d'altre material de transport, que inclou construcció i reparació naval, aèria, ferroviària...), l'Hoteleria, les Activitats recreatives, i indirectament, la captació, la depuració i la distribució

d'aigua, la construcció, les activitats immobiliàries o les activitats de sanejament públic.

Taula 19. Índex d'especialització de les empreses a 1 de gener 2008	
Activitat econòmica	Índex d'especialització
Fabricació d'altre material de transport	7,5
Transport marítim, de cabotatge i per vies de navegació	5,1
Captació, depuració i distribució d'aigua	4,9
Transport aeri i espacial	2,5
Lloguer de maquinària i equip sense operari	2,2
Activitats de sanejament públic	1,4
Indústria de fusta i suro, excepte mobles	1,3
Hoteleria	1,3
Activitats immobiliàries	1,3
Preparació de curtits i cuir, marroquineria	1,2
Activitats annexes als transports; agències de viatges	1,2
Construcció	1,2
Activitats recreatives, culturals i esportives	1,1

Font: INE-DIRCE-08

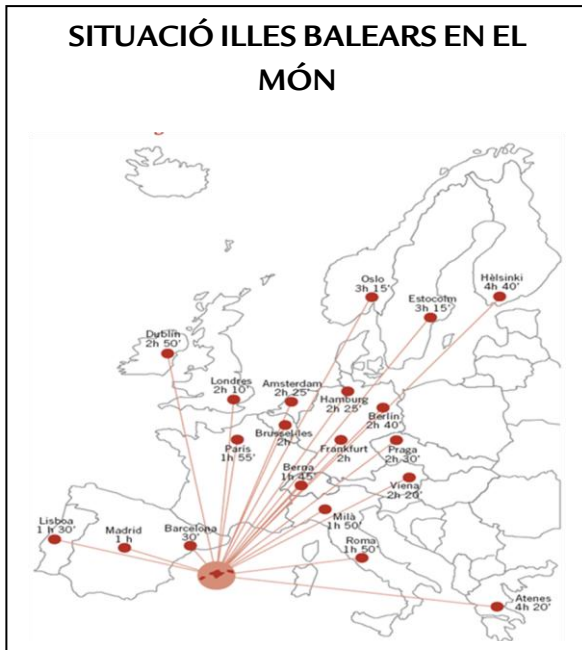
II.1.3. Infraestructures

a) Transport aeri

El transport aeri és la principal via de comunicació de les Illes Balears, que compten amb 3 aeroports: l'aeroport de Son Sant Joan (a 8 km. de Palma), l'aeroport de Menorca (a 4,5 km de Maó) i l'aeroport d'Eivissa (a 7,5 km de la ciutat d'Eivissa).

Les Illes Balears disposen d'unes comunicacions aèries privilegiades i són un dels punts amb major nombre de destinacions d'Europa, tant a la península (especialment amb Madrid i Barcelona), com a la resta de Europa. Així estan connectades amb les principals ciutats europees, que es troben a unes 2 hores d'avió, gaudint d'una elevada freqüència de vols.

Gràfic 6. Les Illes Balears en el món

Taula 20. Principals aeroports europeus per passatgers a 2007

Posició	Aeroport	País
1	Londres, Heathrow	Regne Unit
2	París, Charles de Gaulle	França
3	Frankfurt, Main	Alemanya
4	Madrid, Barajas	Espanya
5	Amsterdam Schiphol	Holanda
6	Londres, Gatwick	Regne Unit
7	Munich	Alemanya
8	Barcelona	Espanya
9	París, Orly	França
10	Londres, Stansted	Regne Unit
11	Palma de Mallorca	Espanya
50	Eivissa	Espanya
67	Menorca	Espanya

Font: Eurostat

A l'any 2008, l'aeroport de Palma fou el tercer d'Espanya en nombre de passatgers (el d'Eivissa ocupà la posició 11 i el de Menorca, el 16), amb més de 23 milions de passatgers anuals.

Gràfic 7. Passatgers als aeroports de les Illes Balears, 2008

Font: Aena

L'any 2008, al voltant de seixanta companyies aèries operaven a l'aeroport de Palma, devers vint al de Maó i devers trenta a Eivissa. A banda d'això, també hi ha moltes companyies que ofereixen vols xàrter.

A Palma, a banda de l'aeroport de Son Sant Joan, hi ha l'aeroport de Son Bonet, situat a uns 4 km de la ciutat, on el tràfic de passatgers és privat, sense vols comercials, per aviació general, esportiva i d'escoles d'aviació.

Els residents a les Illes gaudeixen de descomptes en el preu dels bitllets, d'un 50%, en tot aquells vols des de les Illes a la resta d'Espanya, sempre que siguin ciutadans espanyols, de la UE , de l'Espai Econòmic Europeu o Suïssa. Actualment, s'està tramitant una proposició en el Parlament per poder aplicar el mateix descompte a tots els residents no comunitaris que tinguin la seva situació legalitzada.

Respecte als kilograms de càrrega, l'aeroport de Palma fou el sisè d'Espanya en el 2008, tot i que les mercaderies arribades a les Illes per via aèria tenen un pes residual comparant amb les que arriben per vaixell.

	Palma	Maó	Eivissa
Avió	21.395	3.244	3.928
Vaixell	6.503.983	905.117	1.247.622

Font : Aena i Autoritat Portuària de les Illes Balears

b) Transport marítim

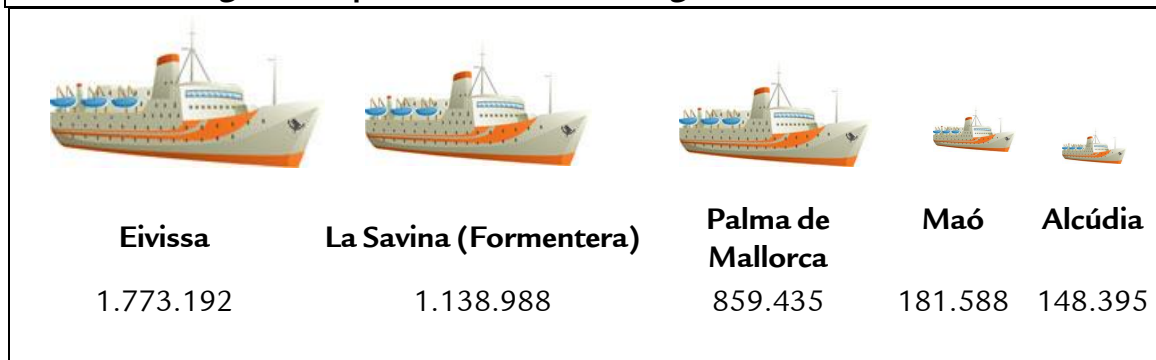
Atesa la insularitat, el transport marítim és molt important a les Illes Balears, especialment pel transport de mercaderies que és indispensable per a l'activitat empresarial, mentre els passatgers tenen un pes menor en comparació amb el transport aeri (excepte a Formentera, on no hi ha aeroport). A cada port operen diverses companyies que comuniquen les illes entre si i amb la península (Catalunya i la Comunitat Valenciana), amb una elevada freqüència.

Els principals ports de les Illes Balears són els de Palma de Mallorca, Maó, Eivissa i La Savina (Formentera) i estan destinats al tràfic de passatgers i mercaderies. A més, hi ha multitud de ports a les diferents illes amb instal·lacions esportives i pesqueres.

Els ports de Balears són una important destinació de creuers turístics, i estan dotats d'instal·lacions adients per desenvolupar aquesta activitat.

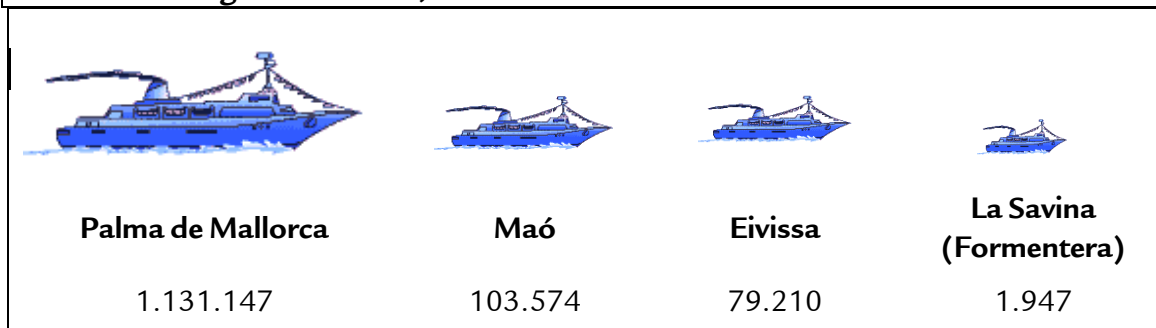
De la mateixa manera que al transport aeri, també hi ha un descompte general del 50% en el preu dels bitllets, per residents, al transport marítim .

Gràfic 8. Passatgers transport marítim en línia regular, 2008

Font: Autoritat Portuària de les Illes Balears

Gràfic 9. Passatgers en creuers, 2008

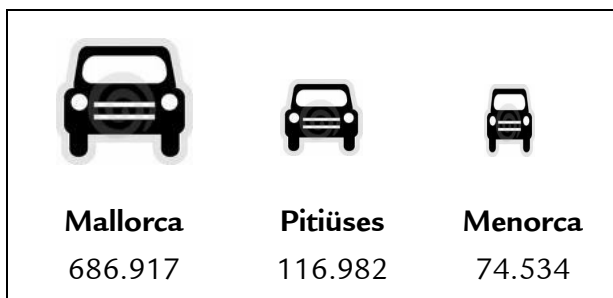
Font: Autoritat Portuària de les Illes Balears

c) Transport terrestre

Carreteres

La xarxa viària de les Illes Balears consta de modernes carreteres que comuniquen entre si els municipis a cada illa. Les carreteres són la principal infraestructura de transport dins de cada illa, no sols de persones (en què predomina el transport privat, com indica el fet que les Illes Balears tinguin el nombre d'automòbils per habitant major d'Espanya, si bé una part important correspon als vehicles turístics), sinó també de mercaderies transportades en camions.

Gràfic 10. Parc de vehicles, 2007

Font: Ibestat

A banda del transport privat, també hi ha a les Illes, tota una xarxa d'infraestructures de transport públic:

- Autobusos urbans a Palma i envoltants
- Metro de Palma: connecta el centre de la ciutat amb la Universitat i el polígon de Son Castellò
- Autobusos de la part forana de Mallorca, de Menorca i de les Pitiüses

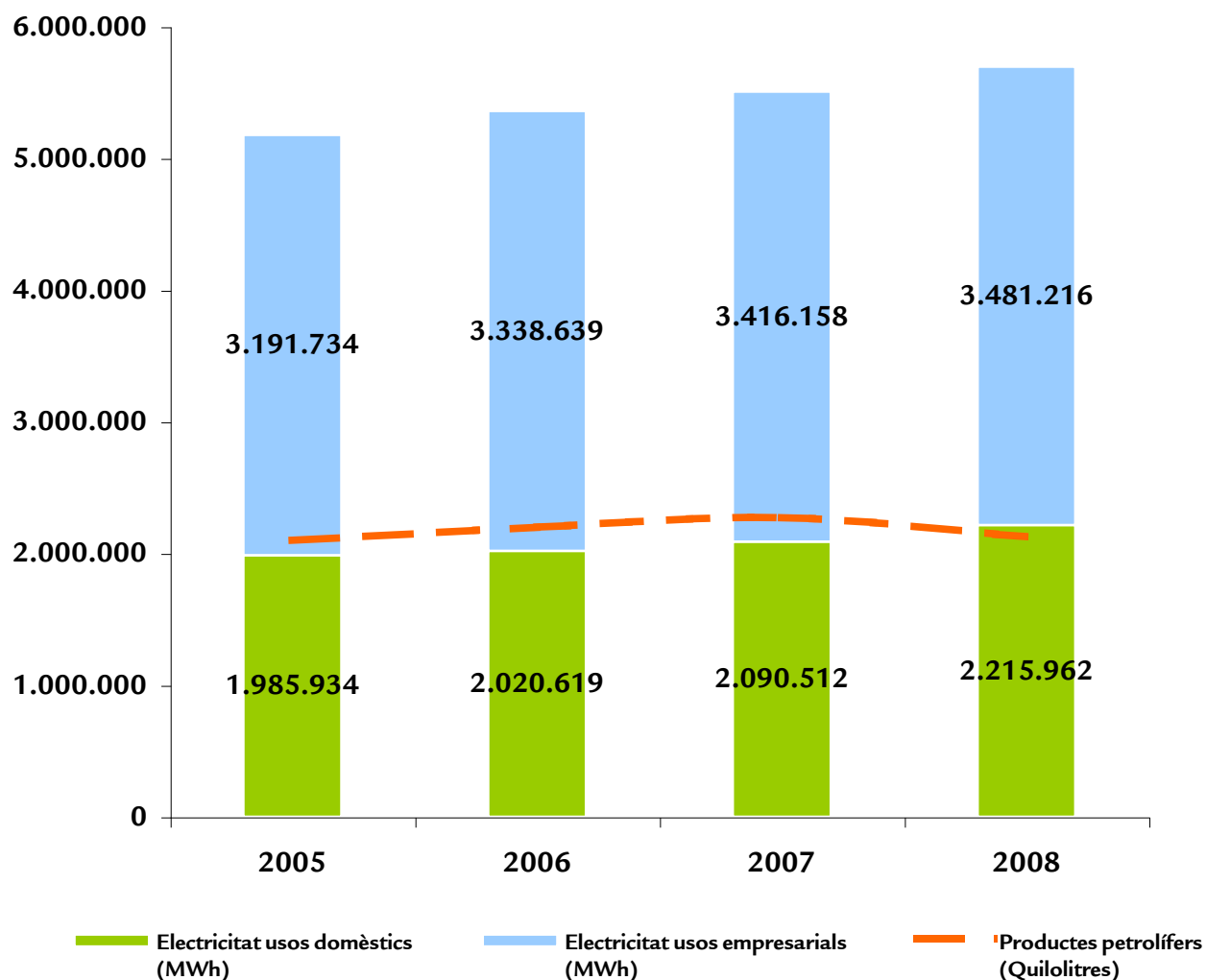
Ferrocarril

El tren arriba a diversos municipis, només a l'illa de Mallorca. Hi ha quatre línees: Palma - Inca - Manacor, Palma - Inca - Sa Pobla , Palma - Sóller i la metropolitana Palma-UIB. Es tracta d'un mitjà de comunicació en procés d'expansió a l'illa, ja que hi ha un projecte d'ampliació del tram Manacor-Artà-Cala Ratjada, Sa Pobla-Alcúdia i Palma-Aeroport-Platja de Palma, en aquest darrer cas amb un tramvia, que s'executarà entre 2008 i 2011.

d) Infraestructures energètiques

La demanda d'energia presenta un increment sostingut en el temps i això implica la necessitat de millorar contínuament les infraestructures energètiques.

Gràfic 11. Energia elèctrica a les Illes Balears

Font: GESA-ENDESA i CLH

Electricitat

Fins fa poc, coexistien 2 sistemes totalment independents: el de Mallorca - Menorca i el d'Eivissa - Formentera (via cable submarí entre les dues illes respectivament per separat), però ja està en marxa la interconnexió amb la xarxa elèctrica peninsular i amb els dos sistemes inter illes i estarà operatiu a 2011.

Gas Natural

La distribució de gas canalitzat es focalitza a la badia de Palma, però està en procés d'expansió per arribar a altres municipis de l'illa de Mallorca. La construcció del gasoducte Dènia - Eivissa- Mallorca, que entrarà en funcionament a 2009, permetrà que el gas canalitzat pugui arribar a més llars de l'illa.

Productes petrolífers

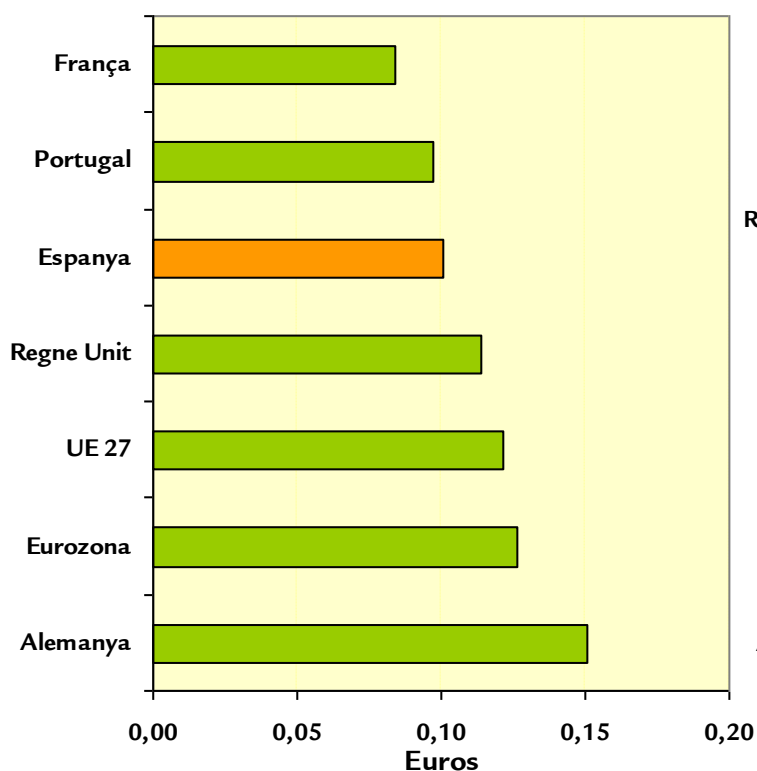
Són el recurs energètic més utilitzat i arriben a les illes per vaixell, es transporten per oleoducte a la central d'emmagatzament (excepte a Menorca, on no n'hi ha) i llavors es distribueix amb camions.

Energies renovables

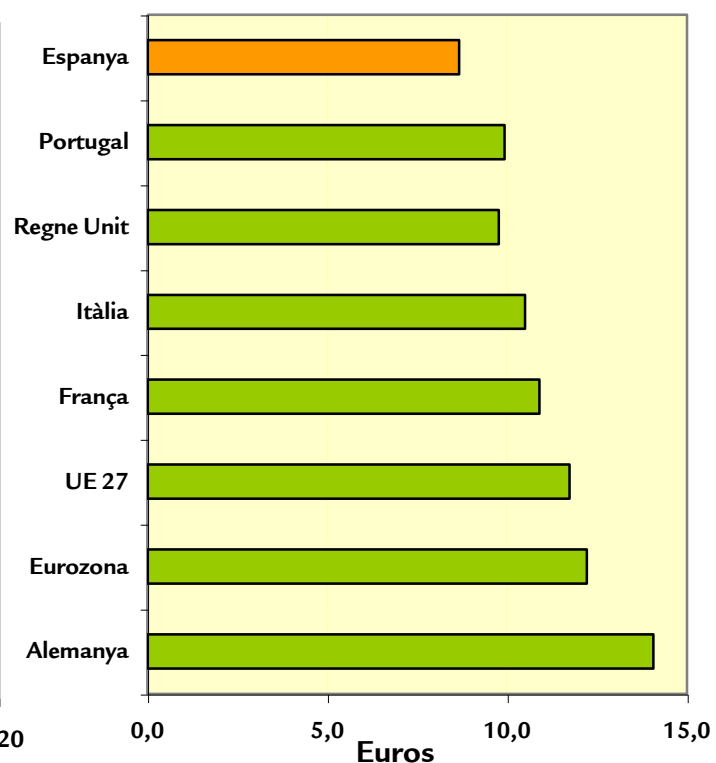
Tot i representar una part residual de l'energia generada a les Illes Balears, estan en procés d'expansió, amb l'objectiu d'incrementar la producció.

El **preu de l'energia** a Balears és molt competitiu comparat amb el dels països del seu entorn i a més, en els darrers anys, s'ha liberalitzat el mercat energètic, el que permet a les companyies negociar els preus amb les empreses distribuïdores de l'energia.

Gràfic 12. Preu promig de l'electricitat a la indústria (preu per kWh)

Gràfic 13. Preu promig del gas natural per la indústria (preu per GJ)

Font: Eurostat. Preus promig al primer semestre de 2008, impostos inclosos.

e) Infraestructures industrials

El sòl industrial a les Illes Balears està repartit en diversos polígons a les diferents illes. Els polígons més grans es troben a l'entorn de Palma de Mallorca, tot i que la majoria de municipis disposen de dotacions de sòl industrial.

f) Infraestructures tecnològiques

Telecomunicacions

Les Illes Balears disposen d'infraestructures de comunicacions d'alta qualitat, tant de telefonia com d'accés a Internet. L'accés a aquests serveis es fa mitjançant les múltiples companyies que operen a tot el territori, que ofereixen tots els serveis necessaris perquè el negoci es desenvolupi de manera adequada.

Taula 22. Tecnologies de comunicació emprades per les empreses i llars a les Illes Balears, 2008

Empreses		Habitatges	
Amb ordinador	97,6%	Amb ordinador	64,6%
Amb xarxa local	77,1%	Amb connexió a internet	54,9%
Amb internet	95,5%	Amb internet de banda ampla	89,8%
Amb correu electrònic	94,2%	Amb telèfon fix	83,4%
Amb pàgina web	53,1%	Amb telèfon mòbil	91,4%

Font : INE, Enquesta d'equipament i ús de tecnologies de la informació i comunicació als llars i Enquesta de ús de TIC i Comerç Electrònic a les empreses.

El grau de penetració de les telecomunicacions és elevat a les Illes Balears, tant en les empreses com en particulars. Pràcticament la totalitat d'empreses i la meitat de les llars tenen accés a Internet.

Parcs tecnològics

El **Parc Bit**, situat a Palma, és el parc tecnològic de referència per a empreses innovadores a les Illes Balears, perquè disposa l'entorn adequat per promoure activitats d'alt valor afegit. També té una incubadora d'empreses de base tecnològica, i una bioincubadora (empreses amb projectes innovadors en l'àmbit de la biotecnologia). De la mateixa manera, Eivissa i Menorca també disposen d'una incubadora d'empreses tecnològiques, amb el suport del ParcBit.

La xarxa d'antenes tecnològiques és una xarxa de punts d'informació i de suport sobre les darreres iniciatives d'innovació i competitivitat a les empreses. A més ofereix orientació sobre potencials col·laboradors o fa anàlisis de les possibilitats de finançament. Un dels elements més significatius de la xarxa d'antenes és el portal www.balearsinnova.net, una eina bàsica de la gestió del coneixement vinculat a la innovació a les Illes Balears.

Per a més informació:

Parc Bit

www.parcbit.es

Institut de Formació Ocupacional de Calvià (IFOC)

www.ifoc.es

Xarxa d'antenes tecnològiques

www.balearsinnova.net

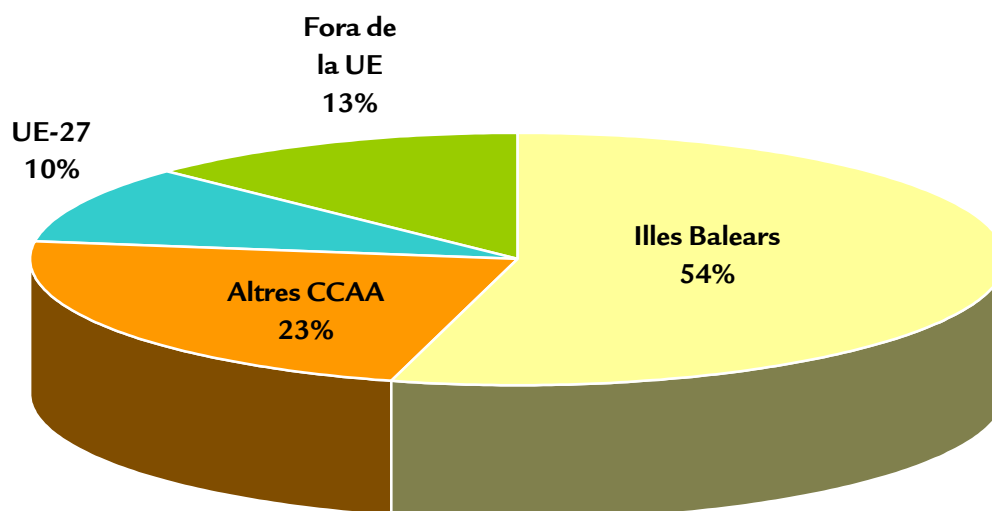
II.1.4. Recursos Humans

Població

Durant la segona meitat del segle XX, les Illes Balears han estat una de les regions de més atracció immigratòria, gràcies al *boom* turístic i a la intensa demanda d'ocupació en el sector terciari. Es produí un protagonisme dels fluxos migratoris de les zones rurals d'Espanya cap a les zones turístiques que oferien més oportunitats econòmiques.

Actualment, hi ha una contínua expansió demogràfica. Prova d'això és que en el període de 1996-2008, les Illes Balears són la comunitat autònoma amb l'augment de nombre d'habitants més destacat, (41,1%), més del doble que la mitjana espanyola (16,4%). En la primera etapa els increments de població estrangera superen a les d'origen nacional. Molts residents estrangers són comunitaris (la majoria en edat de jubilació o prejubilació) que decideixen instal·lar-se a les Illes Balears, i a mesura que passen els anys, es converteixen en part de la societat balear. En els darrers anys, el principal motiu d'immigració ha estat trobar un lloc de feina, la qual cosa ha suposat l'augment d'immigració d'origen extracomunitari. Això reforça la major capacitat d'atracció de les Illes Balears.

Gràfic 14. Població de les Illes Balears per lloc de naixement a 1 de gener de 2008

Font: INE

Capital humà

L'aposta de les Illes Balears per la formació del capital humà, ha provocat que sigui una de les comunitats autònomes més ben dotades i una de les que més aprofiten aquest capital, no tan sols en la relació amb la quantitat de mà d'obra, si no també pel que fa a la qualitat del grau de formació i la productivitat de les persones involucrades en el procés productiu, tal com indica **la taxa d'activitat del capital humà**, que relaciona el capital efectivament disponible (els anys d'estudis de la població activa) amb el potencialment disponible (els anys d'estudi de la població en edat de treballar).

Catalunya	72,20
Illes Balears	71,60
Madrid	71,00
Navarra	70,20
La Rioja	70,00
Aragó	68,90
Comunitat Valenciana	68,50
Espanya	67,80
Murcia	67,80
Canàries	67,70
País Basc	67,60
Castella La Manxa	66,40
Cantàbria	65,00
Galícia	64,70
Castella i Lleó	64,50
Andalusia	64,20
Extremadura	63,30
Astúries	58,60

Font: Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas (IVIE)

En la mateixa línia, les Illes Balears ocupen el primer lloc en el rànking nacional en qualitat laboral, segons l'**Índex de qualitat laboral (IQL)**, la qual cosa implica una millora constant en les següents variables: qualitat en el lloc de feina, habilitats i aprenentatge, igualtat de gènere, salut a la feina, flexibilitat i seguretat, accés a un lloc de feina, equilibri amb la vida quotidiana, diàleg social, diversitat i no discriminació i productivitat laboral.

Taula 24. Índex de qualitat laboral territorial			
	IQL 2001	IQL 2006	Variació
Illes Balears	114,6	130,1	13,5%
La Rioja	102,5	120,0	17,1%
Catalunya	110,7	119,3	7,8%
Murcia	103,2	117,1	13,4%
Madrid	109,0	115,4	5,9%
Aragó	103,2	115,1	11,5%
Navarra	108,2	114,7	6,0%
Canàries	101,4	113,2	11,8%
Espanya	100,0	109,6	9,6%
Comunitat Valenciana	100,9	108,0	7,0%
Extremadura	89,0	106,3	19,4%
País Basc	103,2	106,3	3,0%
Castella i Lleó	86,8	105,1	21,0%
Cantàbria	94,0	104,6	11,2%
Galícia	93,3	103,2	10,6%
Astúries	91,3	98,2	7,6%
Andalusia	85,6	97,6	14,0%
Castella La Manxa	89,9	95,7	6,4%

Font: Estudio Manpower Professional Calidad Laboral (Maig 2008)

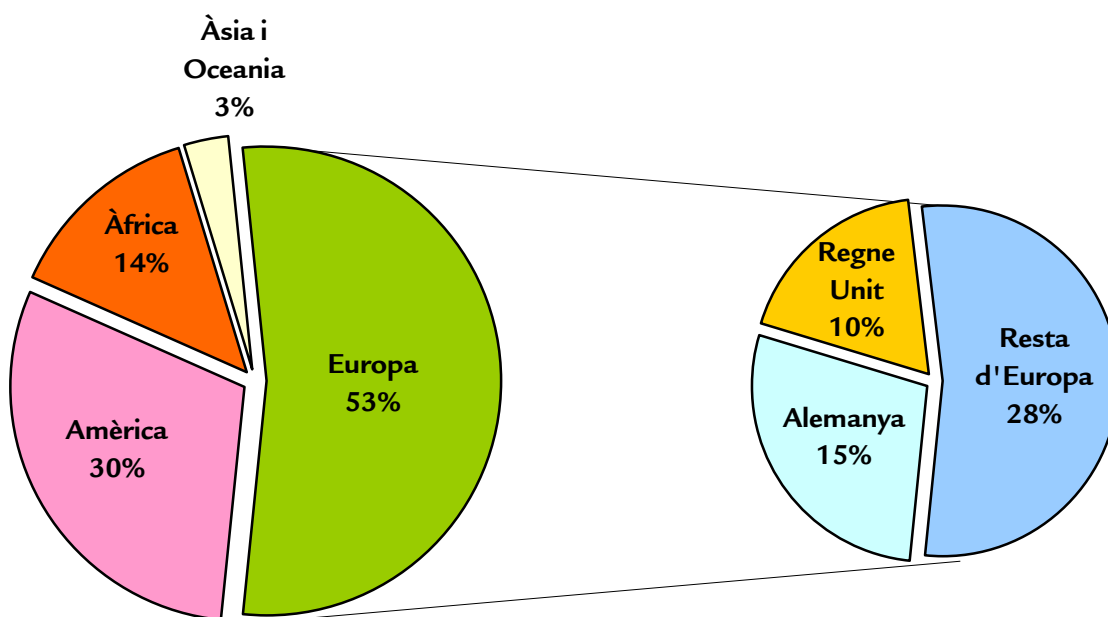
II.1.5. Multiculturalitat

Les Illes Balears, al llarg de la seva història, s'han conformat en una societat dinàmica per la confluència d'una multiplicitat de pobles i de civilitzacions, amb un patrimoni cultural i social singular entre totes les cultures de la Mediterrània i del món, la qual cosa ha conferit a la seva població una vocació internacional i heterogènia, que afavoreix l'enriquiment cultural i la convivència de diferents estils de vida.

La diversitat cultural és un fet assumit per la societat balear, una aportació positiva que s'ha de continuar potenciant en el futur i que afavoreix el reconeixement equitatiu dels grups culturals assentats a les Illes Balears. De fet, històricament, les entitats públiques, privades i la societat en el seu conjunt ja han fet un esforç significatiu per l'aprenentatge de molts idiomes i en l'adequació de molts serveis públics i privats a la diversitat cultural. Les Illes Balears són una de les primeres comunitats autònomes en coneixement i parla d'idiomes estrangers (75,4% de la població segons *FUNCAS*)

Aquesta diversitat cultural i la capacitat d'integració contribueixen en gran mesura a fer que les Illes Balears siguin un punt de trobada per als negocis internacionals.

Gràfic 15. Població estrangera a les Illes Balears per nacionalitat a 1 de gener de 2008

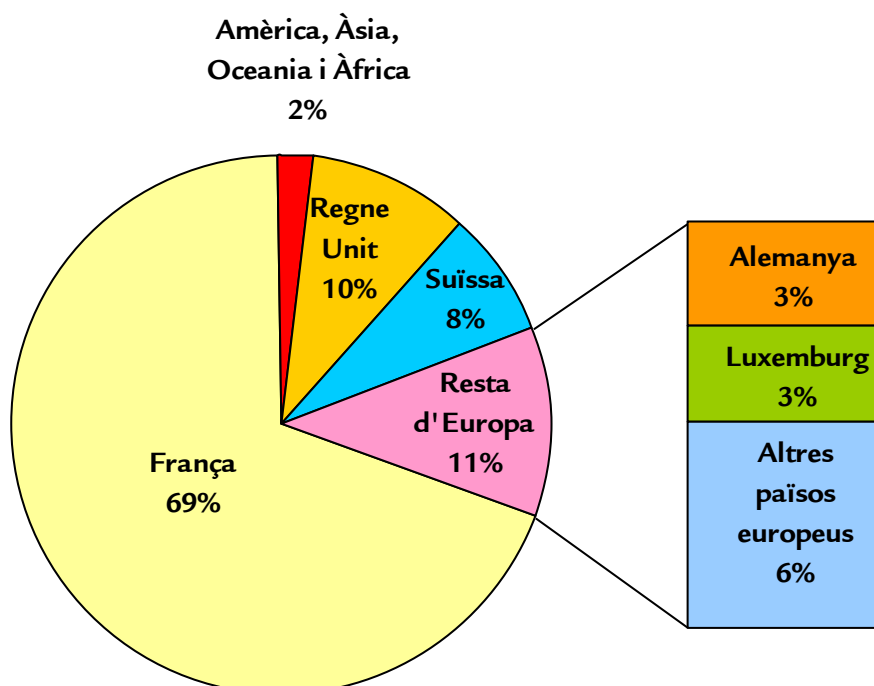

Font: INE

II.2 Inversió estrangera

La inversió estrangera de les Illes Balears va atreure el 2008, fins al tercer trimestre, entorn de 425 milions d'euros, la majoria dels quals provenen de països de l'entorn europeu. A les Illes Balears hi ha radicades moltes filials d'empreses estrangeres, especialment relacionades amb el transport i el turisme.

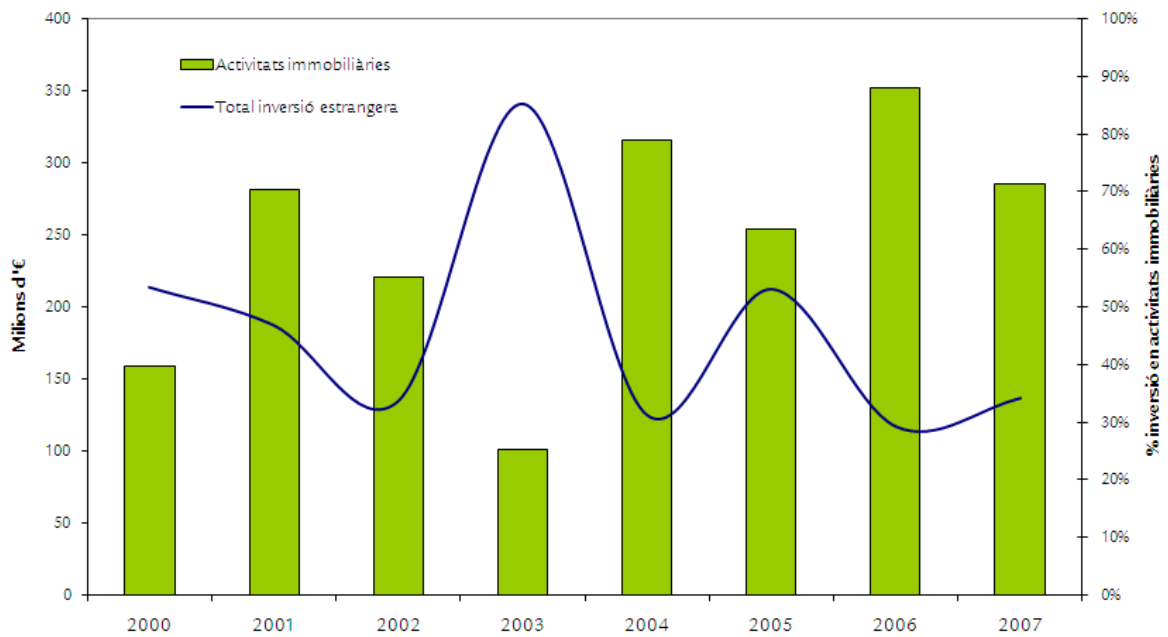
Gràfic 16. Percentatge d'inversió estrangera a les Illes Balears, per país d'origen (gener-setembre 2008)

Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç

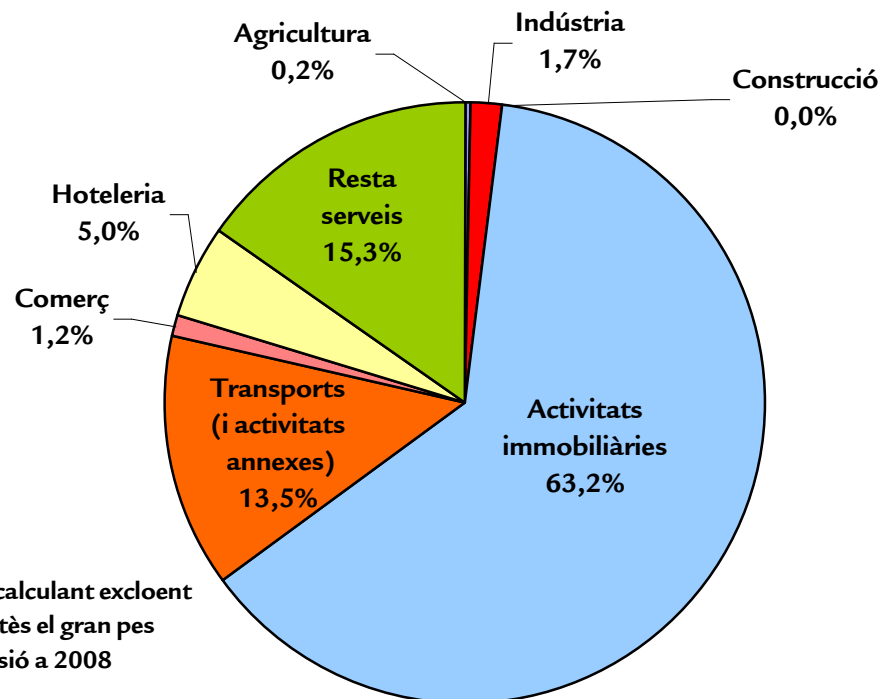
Pràcticament tota la inversió estrangera es destina al sector de serveis —un 99,3% fins al tercer trimestre de l'any 2008—, el motor de l'economia balear. La inversió en la resta de sectors és residual. Dels serveis, destaquen especialment les activitats immobiliàries. Altres sectors que atragueren inversió estrangera foren els transports, l'hoteleria i el comerç.

Gràfic 17. Evolució de la inversió estrangera a les Illes Balears (2000-2007)

Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç

Gràfic 18. Percentatge d'inversió estrangera a les Illes Balears per sectors i activitats (gener-setembre de 2008)

Font: Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç

II.3. La implantació empresarial

II.3.1. Facilitats i tràmits

Finestreta Única Empresarial (VUE)

Amb l'objectiu de facilitar la creació de noves empreses, la Finestreta Única Empresarial ofereix un servei integral de suport a l'empresari emprenedor, fruit del conveni de col.laboració signat entre el Ministeri d'Administracions Públiques, el Govern de les Illes Balears, l'Ajuntament de Palma, el Consell Superior de Cambres i la Cambra de Comerç. Amb aquesta finalitat, les diverses Administracions treballen conjuntament per facilitar els tràmits i la informació necessaris per constituir i posar en funcionament l'empresa. Així, molts tràmits que s'han de fer a l'hora de constituir-se com a empresari o societat es poden dur a terme des d'aquesta institució situada al carrer d'Estudi General, 7 a Palma de Mallorca. Per poder fer ús d'aquest servei, però, cal concertar una cita prèvia telefonant al número que faciliten (971.72.12.34).

Fiscalitat i tràmits

Per establir-se a Espanya, existeixen diverses formes jurídiques per exercir una activitat empresarial, entre les quals destaquen:

- ❖ L'empresari individual, que, segons la llei, ha de ser major de 18 anys i tenir capacitat legal per desenvolupar l'activitat empresarial. És caracteritzada per no estar sotmesa a uns tràmits específics ja que no adquireix personalitat jurídica sinó física i, a més, no cal un capital mínim per a la seva constitució. Per altra banda, permet una gestió personal de l'empresa, tot i que la responsabilitat de l'autònom és il·limitada, atès que s'estén a tot el seu patrimoni.
- ❖ Les societats mercantils, com ara la **Societat Anònima (SA)** i la **Societat de Responsabilitat Limitada (SL)**. En la primera, el capital social es divideix en accions, les quals són títols negociables que atorguen diversos drets als titulars en proporció a les accions que posseeixen. En la societat de responsabilitat limitada el capital es divideix en participacions, de les quals també són transmissibles però els socis tenen dret preferent a adquirir-les vers l'entrada de nous socis. Per això, aquest tipus de societat possibilita un control més detallat dels socis que componen la societat.

Una altra possibilitat és constituir una **Societat Anònima Laboral (SAL)** o **Societat Limitada Laboral (SLL)**. Tot i que comparteix diverses característiques amb la SA i la SL- com ara la responsabilitat limitada vers a terceres persones,

el capital social exigit per la normativa i l'obligació de tributar en l'Impost de societats- aquestes societats presenten trets diferenciadors com que són de naturalesa laboral i requereixen un mínim de 3 socis i que cap d'aquests no pot posseir més d'una tercera part del capital social. El principal avantatge és que els socis treballadors posseeixen el control de la societat. Cal tenir en compte que l'existència de dos tipus de socis (treballadors i capitalistes) pot suposar un major esforç a l'hora d'adoptar decisions en l'empresa.

La societat limitada de nova empresa (SLNE) és una altre tipus de societat molt semblant a la Societat limitada però amb trets diferenciadors. El nombre de socis ha d'estar comprès entre un mínim d'1 i un màxim de 5 persones, d'entre els quals hi ha de figurar l'administrador. El capital social també presenta un mínim, 3.012 €, i un màxim, 120.202 €. Però la principal característica, que a la vegada és un gran avantatge, és que els tràmits de constitució es poden tramitar telemàticament en un termini de 48 hores.

Taula 25. Empresari Individual. Fiscalitat i tràmits.			
Fiscalitat	IRPF	Impost sobre la renda de les persones físiques. L'escala de tributació és progressiva entre 15% i 43%. Modalitats de tributació: estimació objectiva (el rendiment es calcula en funció de determinats paràmetres) i estimació directa (el rendiment es desprèn de la documentació comptable derivada de l'activitat econòmica).	<i>A on dirigir-se</i> Delegació AEAT C/Cecilio Metelo, 9
	IVA	Impost sobre el valor afegit. El tipus general és del 16%. (Des de 1 de juliol 18%)	
Tràmits	Per a la seva constitució	Llicència d'activitats. En el cas de què el local ja comptés amb aquest permís s'hauria de sol·licitar un canvi de titularitat.	<i>A on dirigir-se</i>

	Per iniciar l'activitat	<p>Declaració Censal: informar de les característiques de l'activitat, del local i modalitat tributària escollida.</p> <p>Alta IAE: impost que grava l'exercici de l'activitat. Els autònoms estan exempts del seu pagament, però han de presentar la declaració a efectes informatius.</p> <p>Afiliació / Alta autònoms: Obligació de l'empresari a cotitzar en la Seguretat Social. Disposa d'un termini de 30 dies des de l'alta en l'IAE.</p> <p>Existeixen bonificacions en quota per menors de 31 anys i dones menors de 36 anys, durant els 30 primers mesos. Bonificació del 50% de la quota per a minusvàlids durant els 5 primers anys.</p>	<p>Finestreta Única Empresarial (VUE)</p> <p>C/Estudi General, 7</p>
	Posteriors a l'iniciació de l'activitat	<p>Comunicació d'obertura del centre de treball. Es disposa d'un termini de 30 dies des de l'inici de l'activitat.</p> <p>Notificació de Prevenció de Riscs Laborals. Només quan l'empresa consti amb menys de 6 treballadors, entre altres requisits.</p> <p>Llibre de visites. S'hi anoten les inspeccions de treball. A més, s'ha de legalitzar el llibre de comptabilitat en el Registre Mercantil.</p> <p>Inscripció de l'empresa en la Seguretat Social. Obligatori per l'empresari en el cas de que es pretengui contractar treballadors.</p> <p>Afiliació/Alta en el Règim Especial de Treballadors autònoms i formalització dels contractes de treball.</p>	

Taula 26. Societat Limitada. Societat Anònima		
	Societat limitada	Societat anònima
Número de socis	Dos o més socis. En cas contrari, serà una societat limitada unipersonal.	
Capital social	Mínim 3.005,06€.	Mínim 60.101,21€ íntegrament subscrit i amb un desemborsament inicial mínim del 25%.
Responsabilitat	Limitada al capital aportat a l'empresa.	
Seguretat Social	L'administrador, règim d'autònom; la resta, en règim general.	

Tràmits		
Per a la seva constitució		On dirigir-se
Certificació negativa de denominació	Acredita que la denominació social escollida no coincideix amb el d'una altra empresa. Té una vigència de dos mesos, durant el qual s'ha de formalitzar l'escriptura.	Registre Mercantil Central.
Certificat de depòsit de capital	Resguard que confirmi l'ingrés del capital social.	Banc o caixa d'estalvi.
Escriptura pública	Acte pel qual els socis fundadors procedeixen a la firma de l'escriptura de constitució i aprovació dels estatuts prèviament redactats.	Notaria
CIF provisional	Sol·licitud del número que identifica a la societat a efectes fiscals.	Finestreta Única Empresarial (VUE).
Liquidació de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITP i AJD).	Impost que grava la constitució d'una societat: 1% del capital social. Es disposa de 30 dies des de l'atorgament de l'escriptura.	Finestreta Única Empresarial (VUE).
Inscripció en el Registre Mercantil Provincial	Determina l'adquisició de la forma jurídica i s'han de portar els llibres de comptabilitat per al seu segellament.	Registre Mercantil C/Capitán Salom, 2- 4a i 5a planta.
Per a iniciar l'activitat		
Declaració censal	Informar de les característiques de l'activitat, del local i de la modalitat tributària escollida.	Delegació AEAT.
Alta de l'impost sobre activitats econòmiques (IAE).	Tribut que grava l'exercici de l'activitat empresarial en empreses la facturació de les quals sigui superior a un milió d'euros a partir del tercer any natural d'activitat.	Finestreta Única Empresarial (VUE).
Afiliació/ Alta Autònoms	Obligació de l'empresari de cotitzar a la Seguretat Social. Es disposa d'un termini de 30 dies a partir de l'alta en l'IAE.	Finestreta Única Empresarial (VUE).

Taula 27. Fiscalitat

Imposts directes	Objecte	Característiques
Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF)	Grava els beneficis obtinguts per persones físiques en l'activitat econòmica que s'han generat durant el període impositiu, el qual comprèn des de l'1 de gener fins al 31 de desembre de cada any.	Els contribuents estan obligats a efectuar pagaments fraccionats a compte de l'impost esmentat; han de fer l'autoliquidació d'aquest i ingressar-ne l'import.
Impost de societats (IS)	Grava els rendiments obtinguts per persones jurídiques en la seva activitat econòmica. El període impositiu coincidirà amb l'exercici econòmic de la societat.	El tipus general que s'ha d'aplicar és del 35%, amb determinades deduccions. 25% per a pimes.
Impost sobre successions i donacions (ISD)	Grava els increments de patrimoni a títol gratuït per part de persones físiques.	El tipus de gravamen oscil·la entre el 1% i el 34%.
Imposts indirectes	Objecte	Característiques
Impost sobre el valor afegit (IVA)	Grava el consum.	Hi ha tres tipus impositius: 4%, 7% i 16%. Des de 1 de juliol 4%, 8% i 18%.
Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITP-AJD)	Grava les adquisicions oneroses de béns i la constitució d'una societat.	Adquisicions d'immobles: 7%. Adquisicions de mobles: 4%. Constitució de societat: 1%.
Imposts locals	Objecte	Característiques
Impost sobre béns immobles (IBI)	Grava la tinença de béns immobles.	Depèn del valor de l'immoble i el tipus impositiu el fixa l'ajuntament.
Impost sobre activitats econòmiques (IAE)	Grava el fet d'exercir una activitat econòmica.	Hi ha una exempció per a persones físiques.
Impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO)	Grava la realització d'obres en immobles.	Depèn del pressupost de l'obra.

Impost sobre l'increment de valor de terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU)	Grava la plusvàlua que es genera en la transmissió d'immobles.	El tipus impositiu el determina l'ajuntament, i no pot ser superior al 30%.
--	--	---

II.3.2. Règim Laboral

Taula 28. Règim Laboral		
Tipus de contractes indefinits	Objecte	Observacions
Indefinit	Concerta la prestació de serveis per un temps il·limitat.	Es convertiran en fixos independentment de la seva modalitat contractual: els treballadors que no són donats d'alta a la Seguretat Social i els treballadors amb contractes temporals en frau de Llei.
Indefinit de fixos discontinus	És el que es realitza per a treballs que són fixos però que s'aturen en determinades dates, produint discontinuïtat en el temps.	Es regiran pel Conveni Col·lectiu que li correspongui.
Contractació de minusvàlids	Facilita la integració laboral de les persones amb discapacitat. Existeix l'obligació de contractar a minusvàlids en totes les empreses públiques i privades que tinguin 50 o més treballadors, fins a un 2% del total de la plantilla.	Pot tenir diferents modalitats: indefinida minusvàlids, ocupació selectiva, contracte en pràctiques per a minusvàlids i contracte temporal de minusvàlids.
Principals contractes temporals	Objecte	Observacions
Contracte per a la formació	Té com a finalitat l'adquisició de formació teòrico-pràctica necessària per a la realització adequada d'un treball que requereixi algun tipus de qualificació o acreditació.	Els treballadors han de ser majors de 16 anys i menors de 21. La durada del contracte no podrà ser inferior a sis mesos ni superior a dos anys, tret que per conveni col·lectiu s'estableixi que ha de ser així.

<p>Contracte en pràctiques</p>	<p>Serveix per facilitar les pràctiques professionals als treballadors amb títol universitari o formació professional de grau mig o superior.</p>	<p>S'exigeix no haver transcorregut més de quatre anys des de s'acaben els estudis o més de sis anys quan el contracte es concerta amb un treballador amb discapacitat. La seva durada no podrà ser menor de sis mesos ni major de dos anys. Es convertiran en fixos els treballadors en pràctiques que no haguessin estat donats d'alta en la Seguretat Social, una vegada transcorregut el termini legalment establert i els contractes celebrats en frau de llei.</p>
<p>Contracte d'obra o servei determinat</p>	<p>És aquell que se signa per a la realització d'una obra o servei.</p>	<p>La durada vindrà marcada en funció de temps estipulat per a la realització d'una obra o servei. Si es tracta d'un temps superior a un any, per a efectuar l'extinció del contracte es necessita un preavís de 15 dies. Es convertiran en fixos els treballadors que no haguessin estat donats d'alta en la Seguretat Social, una vegada transcorregut el termini legalment establert i els contractes celebrats en frau de llei.</p>
<p>Contracte eventual per circumstàncies de la producció</p>	<p>Es celebra per a respondre a les exigències del mercat, acumulació de tasques o excés de comandes que sorgeixin en l'empresa, en un moment determinat.</p>	<p>La durada màxima serà de sis mesos en un període d'un any, que per conveni es pot modificar. Es transformaran en indefinits quan es doni falta de forma escrita; per falta d'alta de Seguretat Social; si, arribat el termini, el treballador continués realitzant la prestació laboral i els contractes en frau de llei. La jornada pot ser tant a temps complet com a temps parcial.</p>

<p>Contracte d'interinitat</p>	<p>Aquest contracte té com finalitat substituir a un treballador amb dret a reserva de lloc de treball per a cobrir temporalment aquest lloc.</p>	<p>S'extingirà per la reincorporació del treballador substituït; o pel temps establert per a la incorporació; així com pel transcurs del termini de tres mesos per al cas d'un procés de selecció. Haurà de realitzar-se a jornada completa i ha de formalitzar-se per escrit.</p>
--------------------------------	---	--

Seguretat Social

El Sistema de la Seguretat Social és un conjunt de règims mitjançant els quals, l'Estat garanteix a les persones compreses en el seu camp d'aplicació, així com als familiars o assimilats que tinguessin al seu càrrec, la protecció adequada en les contingències i situacions que la llei defineix.

A l'efecte de les prestacions de modalitat contributiva, estan inclosos dintre del camp d'aplicació del Sistema de la Seguretat Social, tots els espanyols que resideixin a Espanya, i els estrangers que resideixin o es trobin legalment a Espanya, sempre que, en ambdós supòsits, exerceixin la seva activitat en territori nacional, i que estiguin inclosos en algun dels següents apartats:

- Treballadors per compte aliè.
- Treballadors per compte pròpia o autònoms
- Socis treballadors de cooperatives de treball associat.
- Estudiants
- Funcionaris públics, civils o militars.

Tota persona que comenci una activitat laboral determinant de la seva inclusió en un règim del Sistema de la Seguretat Social, haurà de sol·licitar un nombre d'afiliació. Aquesta presenta les següents característiques:

- És obligatòria per a les persones incloses en el Sistema a l'efecte de drets i obligacions en la seva modalitat contributiva.
- És única i general per a tots els Règims del Sistema.
- S'estén a tota la vida de les persones compreses en el Sistema.
- És exclusiva.

Pàgina d'interès:

www.inem.es

www.seg-social.es

Estrangeria

Els estrangers que vulguin venir, residir i treballar a Espanya poden obtenir informació bàsica en relació al Règim general dels estrangers sobre les formalitats i tràmits necessaris per poder treballar a les pàgines següents:

Documents d'interès:

www.mpt.es/servicios/servicios_on_line/extranjeria.html

www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?estua=3351&lang=ca&codi=244254&coduo=3351

On es pot trobar una Guia Laboral dirigida fonamentalment als tècnics d'orientació sociolaboral i mediadors interculturals, amb l'objectiu que sigui una eina útil en el seu quefer diari.

Models oficials d'interès:

www.map.es

S'exceptuen els que estan regulats per:

- El Règim comunitari
- La legislació d'asil i apàtrida
- Els convenis per diplomàtics i agents consulars
- La llei 45/1999 de 29 de novembre sobre desplaçament de treballadors en el marc d'una prestació de serveis transnacionals

Els continguts d'aquesta guia no es poden considerar en cap cas substitutius de la legislació vigent ni de l'assessorament legal o d'una altra naturalesa.

II.3.3. Incentius i finançament

Amb la finalitat de conèixer el tipus d'incentius i de finançament per part de les administracions públiques, es pot accedir a l'enllaç d'Invest in Spain:

www.investinspain.org/

II. 4. Sectors Emergents

II.4.1. Portals de l'emprenedor

Les oportunitats de negoci en un determinat territori vénen condicionades per l'entorn econòmic-social del mateix. La gran quantitat de factors que poden arribar a influir fa que les possibles oportunitats de negoci de cada sector es multipliquin.

A nivell de les Illes Balears, identificar un llistat concret de possibles sectors emergents pot ser una tasca complicada, per això mateix és aconsellable acudir al Portal de l'emprenedor a <http://uib.balearsempren.com/> i consultar els diferents manuals i eines que hi apareixen:

- Guia. Consells pràctics per crear la seva empresa a les Illes Balears:

http://www.caeb.es/files/destacats/guia_consejos_practicos_para_crear_tu_empresa.pdf

- Manual de creació d'empreses innovadores:

http://uib.balearsempren.com/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,47/Itemid,99/?mosmsg=The+document+is+being+edited%2Fupdated+by+an+user+and+is+unavailable+at+this+moment.702%21%3Do

- Crea la teva empresa. Aprèn les diferents fases:
 1. La idea: <http://uib.balearsempren.com/content/view/51/136/1/o>
 2. El pla d'empresa: <http://uib.balearsempren.com/content/view/23/94/>
 3. Forma jurídica: <http://uib.balearsempren.com/content/view/24/150/>
 4. Finançament: <http://uib.balearsempren.com/content/view/25/96/>
 5. Posada en funcionament:
<http://uib.balearsempren.com/content/view/49/129/>
 6. Consolidació: <http://uib.balearsempren.com/content/view/27/98/>

II.4.2. Agricultura, Ramaderia i Pesca

Les Illes Balears gaudeixen d'una gran diversitat geogràfica que té com a conseqüència l'existència de sòls diferenciats i de microclimes dins el clima mediterrani de l'arxipèlag, fets que afavoreixen el desenvolupament d'una gamma variada de cultius i ramaderies. El Mediterrani que ens envolta proporciona peix i marisc, variat i exquisit que quan arriba a la taula encara té gust i olor a mar. Els aliments elaborats, fruit de la cultura i sapiència gastronòmica dels illencs i dels seus avantpassats, proporcionen un valor afegit als productes que ens dona la terra i la mar.

Fins l'aparició del turisme, l'agricultura i la pesca havien estat una de les activitats bàsiques de les Illes. Les necessitats d'auto abastament imposaren l'aprofitament al màxim dels recursos naturals i el desenvolupament d'un tipus de cultius pròpiament mediterranis: cereals, vinyes i oliveres. A mitjan segle XIX, amb la regularització dels transports marítims, es produïren importants canvis en els tipus de conreus, que s'orientaren més al mercat.

A les Illes, a l'any 2007, la superfície de terres de cultiu representa un 37 % del territori total. Del total de l'extensió agrícola, un total de 70.956 hectàrees (14,4%) estan dedicades al cultiu herbaci, bàsicament cereals per a gra i cultius de farratge; un total de 52.431 hectàrees al cultiu llenyós (10,6%), majoritàriament fruiters i garrovers; i la resta de territori pertany a terres no ocupades i guaret. La superfície de terres de cultiu es manté per l'any 2008.

L'agricultura de les illes també té una presència significativa a l'exterior i les exportacions més arrelades dels aliments van augmentar l'any 2008, respecte l'any anterior un 34 %.

Taula 29. Mercaderies agràries exportades, 2008		
	Milers d'kgs	Milers d'€
Patates	25.921,30	12.771,10
Regne Unit	15.827,6	7.565,20
Dinamarca	6.025,7	3.229,70
Alemanya	2.226,9	1.046,90
Goma de garroví	996,50	9.369,10
Alemanya	215,5	1.940,90
Dinamarca	207,0	2.026,10
Vins i licors	893,70	4.137,20
Alemanya	318,1	1.583,70
Suïssa	59,5	515,70
Rússia	121,5	307,30

Font: Consell Superior de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació d'Espanya.

La ramaderia balear va augmentant la seva aportació a la producció agrària final i l'any 2007 representava el 37,6% del total de la producció agrària, amb un predomini clar de la producció de carn, i a continuació la producció de llet, ous i mel.

El subsector de la pesca ocupa un lloc en l'activitat econòmica de tot l'arxipèlag. L'any 2007, les Illes Balears tenien una flota pesquera formada per 430 embarcacions, de les quals 245 són de Mallorca, 86 de Menorca, 69 d'Eivissa i 30 de Formentera.

Les espècies planctòfagues de talla petita i de vida curta, com la gamba vermella, el gerret, la maire i la sardina, tenen un pes molt important a l'activitat del sector pesquer de les Illes.

Tipus de peix	Captures (kg)
Gerret, xucla	252.476
Gamba vermella	203.619
Maire	166.875
Morralla	158.465
Sorell	149.595
Rajada	134.731
Moll	129.657
Alatxa	126.710
Sardina	125.765
Pop	120.661

Font: Conselleria d'Agricultura i Pesca

En els darrers anys, s'han introduït noves activitats dintre del sector de l'agricultura, que suposen el desenvolupament d'un procés d'innovació del camp balear, i que es comenten tot seguit.

L'agricultura i la ramaderia ecològiques, que consisteixen en l'obtenció d'aliments mitjançant tècniques que exclouen l'ús de productes químics de síntesi (fertilitzants, estimulants del creixement, plaguicides etc.) així com els manipulats genèticament, amb els objectius de preservar el medi ambient, mantenir la fertilitat del sòl i proporcionar aliments amb totes les propietats naturals, sostenibles a llarg termini.

El potencial de desenvolupament d'aquest sector, que es troba a les Illes Balears, es dedueix de en les dades següents: un creixement en la darrera dècada d'un 12% anual; un increment de la superfície utilitzada en un 1,58 % des de 1994; l'aprofitament d'un clima favorable a l'activitat; i a més a més, la imatge d'entorn natural de les Illes Balears, que dona un gran valor afegit als productes.

L'Administració ha engegat plans d'acció que inclouen la incorporació d'etiquetes ecològiques per certificar la qualitat dels productes, fet que crea avantatges competitiu respecte d'altres productors.

Els productes que es destaquen en aquest ram són: fruites, hortalisses, raïms, olives, taronges, llimones, herbes aromàtiques i medicinals, ametlles i fruites seques.

El mercat de la ramaderia ecològica si bé creix, es troba amb la insuficiència de menjar ecològic que es fa a les Illes Balears.

L'agricultura integrada constitueix un punt intermedi entre l'agricultura convencional industrialitzada, d'alts consums que prioritza les elevades produccions, i l'agricultura ecològica. Fa un ús preferent dels mètodes de baix impacte ambiental però no adquireix determinades limitacions i compromisos propis de l'agricultura ecològica.

Els seus principals objectius:

- Integrar els recursos naturals i els mecanismes de regulació per tal de minimitzar les aportacions exteriors de tot tipus (adobs, aigua, energia,...)
- Assegurar una producció sostenible d'aliments i d'altres productes, mitjançant la utilització preferent de tecnologies i productes respectuosos amb el medi ambient que minimitzin la contaminació.
- Mantenir les múltiples funcions de l'agricultura i la rendibilitat de les explotacions agràries.
- Legislativament no existeix una ampla normativa sobre la producció integrada. Directrius, tècniques i estratègies i normes per a la pràctica s'han establert de manera pactada i concreta per l'Organització Internacional de la Lluita Biològica i Integrada (OLIB).

Espanya ha estat un país capdavanter en potenciar la producció integrada, tenint com element clau la creació de les Agrupacions per al Tractament Integrat de l'Agricultura. El procés fou impulsat per diferents comunitats autònomes, entre elles les Illes Balears.

Viticultura. A les Illes Balears hi ha hagut des de fa segles una arrelada cultura del vi, pròpia de la Mediterrània, si bé des de final de la dècada dels vuitanta ha sorgit un especial interès per millorar la qualitat dels productes vinícoles.

Destaca el paper de les denominacions de qualitat, la qual cosa permet diferenciar els productes de les Illes Balears amb característiques diferenciades i vinculades al medi geogràfic. En el grup de vins destaquen les denominacions d'origen: Binissalem i Pla i Llevant i els vins de la terra: Mallorca, Eivissa, Illa de Menorca, Formentera, Serra de Tramuntana-Costa Nord i Illes Balears.

En relació a denominacions de begudes espirituoses, cal esmentar entre d'altres, el palo de Mallorca, la denominació geogràfica herbes de Mallorca, denominació geogràfica herbes eivissenques, i el gin de Menorca.

Paral·lelament, s'ha despertat l'interès pel procés de producció des del començament del procés, havent-hi l'oportunitat d'elaborar el seu propi vi.

En l'actualitat, entre les **denominacions de qualitat** consolidades a nivell internacional, destaca de manera molt significativa la indicació geogràfica protegida Sobrassada de Mallorca, la denominació específica Ensaimada de Mallorca, així com la denominació d'origen Maó-Menorca (formatges), i la d'Oli de Mallorca.

Entre les marques de garantia destaquem l'ametlla mallorquina i PMS (Porc Mallorquí Selecte), presentada per l'Associació Provincial de Productors de Bestiar Porcí de PIMEM (Petita i Mitjana Empresa de Mallorca) a principis de l'any 2002 amb l'objectiu d'oferir al mercat un producte clarament diferenciat, d'indiscutible qualitat i amb totes les garanties de control sanitari per al consumidor.

Destaquen com a races autòctones el porc negre i el ramat oví, amb una ovella balear molt adaptada a les condicions climàtiques i biogeogràfiques del medi.

El porc negre mallorquí, és l'única raça porcina autòctona de l'illa de Mallorca, catalogada com de protecció especial en el Catàleg de races de bestiar d'Espanya i amb una evolució que ha anat creixent progressivament a l'empareda de la Sobrassada de porc negre mallorquí des de 1996 per una indicació geogràfica protegida i l'increment de la demanda de porcella de porc negre mallorquí.

La ramaderia ovina ha constituït una activitat tradicional a Mallorca. Segons diferents estudis, les cabres i ovelles s'explotaven a Mallorca en forma de pasturatge ja en l'època talaiòtica, aprofitant-se tant la seva llet com la seva carn. La selecció realitzada pels ramaders de l'illa, el maneig, l'alimentació i el medi en el qual pasturen els ovins balears permeten obtenir una carn d'una qualitat diferencial. Els més populars dels plats del mè mallorquí són el frit i les panades de Pasqua.

En el mateix marc trobem la promoció de les Agrorutes del Bon Gust, que permeten conèixer el productes de les illes i els seus principals productors, a través de tot un seguit de rutes que permeten la visita a distintes empreses agroalimentàries illenques.

Entre les fortaleses i oportunitats que ofereixen aquests productes destacariem:

- Noms geogràfics amb un elevat grau de coneixement per part dels consumidors.
- Sectors modernitzats que han introduït les darreres tecnologies .
- Adaptats a les noves normes de certificació internacional.
- Productes de moda: vins i olis d'oliva.
- Amb estructura i logística per a l'exportació.
- Poden servir per elaborar nous productes turístics: Oleoturismes, enoturismes, agroturismes (agrorutes),etc.

Per més informació, es pot visitar
www.illesbalearsqualitat.cat

II.4.3.Indústria

La indústria a les Illes Balears té una llarga tradició i sempre ha estat present a l'activitat econòmica. Actualment, aquest sector està immers en un procés important de modernització i aposta pel foment d'una estratègia de qualitat i disseny, amb una vocació innovadora, una capacitat d'adaptació al mercat i una habilitat exportadora. A més a més, els productes que se n'elaboren són respectuosos amb el medi ambient, tant pel que fa a la producció com en l'ús que se'n pugui donar. La taula següent mostra les principals exportacions i mercats dels productes industrials de les Illes Balears.

Taula 31. Mercaderies industrials exportades, 2008	
Milers d'€	
Calçat	124.477,8
Alemanya	20.647,5
França	20.978,6
Itàlia	19.349,8
Regne Unit	11.743,0
Aixetes	14.444,1
Hongria	1.725,0
França	1.193,6
Mèxic	1.484,5
República Dominicana	2.074,1
Olis essencials i perfumeria	25.119,1
Països Baixos	9.329,0
Regne Unit	4.812,1
Alemanya	2.521,7
Itàlia	2.465,6
Mobles	22.409,0
Cap Verd	1.535,6
Jamaica	2.614,2
Mèxic	7.378,9
Rep. Dominicana	8.158,5
Tunísia	1.010,2
Joieria i bijuteria	8.503,3
França	1.319,1
Estats Units	1.122,7
Pell i cuiro	14.873,2
Xina	3.770,8
Hong Kong	4.869,5
El Marroc	5.638,2
Roba i complements	2.549,0
Mèxic	497,6
Cuba	454,9
Jamaica	533,2
Pell preparada	2.308,9
Regne Unit	362,7
França	502,7
Alemanya	249,8

Font: Consell Superior de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació d'Espanya.

Atenent les activitats que integren el teixit productiu de les illes, cal esmentar com a subsectors amb un pes relatiu major dins la indústria les activitats relacionades amb el subsector de l'energia i aigua, dels béns intermedis, de l'alimentació, del cuiro, tèxtil i confecció, així com del suro i la fusta.

La indústria tradicional ha evolucionat amb el temps. El sector de les noves tecnologies ha ofert l'oportunitat d'innovar, millorant el saber fer i el procés de producció. Les Illes Balears ofereixen la localització de professionals i d'empreses especialitzades en sectors intensius en l'ús de noves tècniques de la informació.

La biotecnologia és l'aplicació de la ciència i la tecnologia als organismes vius, com també a les seves parts, productes i models, per alterar materials vius o no, amb l'objectiu de produir coneixements, béns o serveis. Les àrees d'aplicació són molt diverses i cobreixen un ampli ventall, com la salut humana i animal, el medi ambient, la indústria agroalimentària i els bioprocessos.

Les Illes Balears tenen, des de fa més de trenta anys, empreses dedicades a la biotecnologia i avui en dia es tracta d'un sector capdavanter. És una activitat transversal que actualment dona servei, per exemple, en la depuració d'aigües d'hotels i en el monitoratge i el control dels processos industrials.

Aquesta disciplina requereix una forta interrelació entre les universitats, els centres públics i privats d'investigació, els hospitals, les empreses i l'Administració. Per això, hi ha organismes públics i privats que ofereixen eines que faciliten aquesta interacció:

1. Administració autonòmica

- Direcció General de Promoció Industrial
- Direcció General de Recerca, Desenvolupament Tecnològic i Innovació
- Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears (IDI)
- Institut de Recerca i Formació Agrària i Pesquera de les Illes Balears (IRFPA)
- Direcció General de Fons Europeus
- Direcció General d'Avaluació i Acreditació

2. Universitat de les Illes Balears (UIB)

- IMEDEA Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (CSIC-UIB)
- IUNICS. Institut Universitari d'Investigacions en Ciències de la Salut
- IFISC. Institut de Física Interdisciplinària de Sistemes Complexos
- Grups de recerca de la Universitat de les Illes Balears

3. Centres i organismes públics de recerca

- Centre Oceanogràfic de Balears. IEO
- Institut Geològic i Miner d'Espanya
- Centre Meteorològic Territorial a les Illes Balears (INM)
- Estació d'Aqüicultura
- Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears
- Fundació Caubet-Cimera
- Fundació Mateu Orfila

- Unitat d'Investigació de l'Hospital Universitari Son Dureta

4. Infraestructures de suport a la innovació

- Centro de Investigación y fomento de la calidad de PIMEM Menorca
- CETEBAL. Centre Tecnològic Balear de la Fusta
- CITTIB. Centre d'Investigació de Tecnologies Turístiques Illes Balears
- Fundació IBIT
- INESCOP. Institut Espanyol del Calçat i Connexes
- ITEB. Institut Tecnològic de la Bijuteria
- ParcBit, SA
- CBE. Centre Balears Europa
- CEEI. Centre Europeu d'Empreses Innovadores de Balears
- Centre de Mobilitat de les Illes Balears. XARXAERA-MORE
- FUEIB. Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears
- OSR. Oficina de Suport a la Recerca

5. Organitzacions de suport empresarial

- Cambres de comerç
- Organitzacions empresarials
- Col·legis professionals

L'Associació Balear d'Empreses de Biotecnologia (BioIB) promou, juntament amb el Govern de les Illes Balears i la Universitat de les Illes Balears (UIB), la creació d'un nou clúster entorn de la biotecnologia. Aquest clúster tindrà la seu de desenvolupament en el ParcBit. El sector biotecnològic té una posició estratègica en els plans de ciència i tecnologia, i en els darrers anys el nombre d'empreses, de professionals i de facturació del sector s'està desenvolupant de manera exponencial a les Illes Balears, fins i tot superant creixements de més del 20% en algunes variables. En aquest sentit, BioIB recorda que la insularitat no és un obstacle per a la transferència tecnològica i que es tracta d'un segment estratègic per a les Illes Balears.

Les Illes Balears, per la seva privilegiada situació, pel clima i per la bellesa dels paisatges, han experimentat un creixement important en el món de la **indústria audiovisual publicitària**. Es considera que Mallorca és ja la capital europea dels anuncis. En l'actualitat, es roden a les Illes Balears una mitjana de 140 anuncis anualment. És un sector en creixement i ofereix un servei de qualitat a agències de publicitat estrangeres. Segons la *Illes Balears Film Commission*, la facturació anual en la indústria audiovisual de les Illes Balears, sense comptar el que generen les televisions locals i autonòmiques, supera els vint milions d'euros.

El teixit industrial es basa en polígons industrials i se n'estan obrint de nous:

MALLORCA		
NOM POLÍGON	MUNICIPI	SUPERFÍCIE TOTAL
Ca Na Lloreta	Alcúdia	226.500
Es Pujols	Artá	98.428
De Binissalem	Binissalem	72.181
Ses Veles	Bunyola	319.425
Son Reus & Ca'n Canut & Son Canut	Bunyola	2.272.613
Son Bugadelles	Calvià	198.470
De Capdepera	Capdepera	71.040
De Consell	Consell	68.532
Son Colom	Felanitx	112.153
Can Matzarí (III)	Inca	524.200
Can Matzarí	Inca	402.500
De Lloseta	Lloseta	100.000
Son Noguera	Llucmajor	243.096
De Manacor	Manacor	251.940
Ca'n Rubiol	Marratxí	142.873
Marjals	Muro	20.000
Parc Bit	Palma	7.119
Son Castelló o de La Victòria	Palma	2.226.517
Son Oms	Palma	402.500
Son Fuster	Palma	112.234
Son Morro	Palma	382.000
Ca'n Valero & Ca'ls Enagistas	Palma	380.328
Polígon de Llevant	Palma	78.640
Son Valentí	Palma	117.344
De Petra	Petra	51.442
De Pollença	Pollença	167.000
Sa Creu	Porreres	71.631
Can Tro	Sa Pobla	55.376
de Santa Eugènia	Santa Eugènia	184.734
De Ca'n Picafort	Santa Margalida	140.000
Es Cos (Santa Margalida)	Santa Margalida	nd
	Santa Maria del	
Son Llaüt	Camí	150.000
S'Olivó	Santanyí	35.000
De Sencelles	Sencelles	30.000
De Sineu	Sineu	19.000
Son Angelats	Sóller	21.098
De Son Servera	Son Servera	67.625

Font: Consell Insular de Mallorca, Cambra de Comerç i Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears

MAÓ			
NOM POLÍGON	MUNICIPI	SUPERFÍCIE TOTAL	SUPERFÍCIE SOLAR
Llinàritx	es Mercadal	64.876,00	46.974,00
POICI	Ciutadella	800.533,75	520.629,75
La Trotxa	Alaior	302.836,14	181.008,00
POIMA	Maó	1.273.314,02	877.502,13
POIFE	Ferrerries	157.634,00	89.958,00
Polígon industrial de Sant Lluís	Sant Lluís	474.000,00	318.790,60
Polígon industrial i de serveis	es Castell	56.600,00	40.600,00
Zona industrial i de serveis	es Migjorn Gran	8.700,00	7.891,00

*Font: Informació provisional obtinguda de l'estudi de sòl industrial que s'està desenvolupant a Menorca
Consell Insular de Menorca i Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears*

EIVISSA			
NOM POLÍGON	MUNICIPI	SUPERFÍCIE TOTAL	SUPERFÍCIE SOLAR
Ca Na Palava	Santa Eulàlia	81.309	51.754
Can Negre	Santa Eulàlia	119.270	93.226
Ca Na Negreta/Can Ramon	Santa Eulàlia	60.274	46.175
Puig Den Valls	Santa Eulàlia	15.577	13.022
Can Clavos	Santa Eulàlia	58.783	51.041
Can Xiquet Pou	Santa Eulàlia	64.019	42.817
Cas Corb	Santa Eulàlia	86.338	10.539
Can Bufí	Santa Eulàlia	100.834	87.448
*Puig d'en Valls	Eivissa	99.689	71.359
Can Bufí	Eivissa	77.730	48.342
*CAMPSA		165.633	155.207
*GESA		167.352	151.934
Poligono Servicios Sector 10	Sant Antoni	196.843	196.843
Montecristo	Sant Antoni	360.813	216.488
Ses Païsses	Sant Antoni	174.683	124.465
En Fita en Sant Jordi	Sant Josep	89.749	53.849
Cala de Bou	Sant Josep	3.983	3.983
Carretera Sant Francesc	Formentera	98.300	58.980
Zona serveis, Es Viver	Sant Joan de Labritja	39.120	39.120

*Font: Informació provisional obtinguda de l'estudi de sòl industrial que s'està desenvolupant a Eivissa
Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears i Consell Insular d'Eivissa*

** Informació provisional, subjecte a possibles canvis*

Les associacions empresarials de les Balears són, entre d'altres: la *Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB)*, la *Federació de la Petita i Mitjana Empresa de Mallorca (PIMEM)*.

II.4.4. Energia

Les Illes Balears disposen d'un subministrament energètic de qualitat que facilita l'activitat econòmica i el confort dels ciutadans.

S'està impulsant l'ús de les energies renovables, amb els objectius de millorar l'eficiència energètica i introduir noves fonts d'energia que possibiliten l'ús de combustibles més nets. Cal esmentar l'interés creixent en inversions en el sector fotovoltaic i altres energies renovables. El clima de les Illes ofereix moltes hores de sol (més de 2.700 hores anuals) i, a més, l'Administració pública està potenciant aquest sector, tant a nivell d'instal·lacions residencials i empresarials com d'edificis i instal·lacions públiques. De fet, ha augmentat l'interés per la inversió d'energies renovables, sobretot energia fotovoltaica (on la demanda encara no està totalment coberta), eòlica (Espanya es troba en el tercer lloc com a potència eòlica mundial) i més recentment la biomassa per fer biocombustibles, que surt com a alternativa a l'ús dels combustibles fòssils.

Pel que fa a l'**energia solar**, la Universitat de les Illes Balears participa en el projecte *UnivERsol* (Universitats Energies Renovables solar) de generació d'electricitat amb sistemes solars fotovoltaics, cofinançat per la Direcció General de Transports i d'Energia (DGTREN) de la Comissió Europea i que preveu la realització de vint-i-nou centrals fotovoltaïques connectades a la xarxa elèctrica, en universitats i edificis culturals d'Espanya, França, Holanda i el Regne Unit. A més la UIB també du a terme el projecte *CCStaR* on desenvolupen un captador solar concentrador que disposa d'un reflector immòbil, que permet ser integrat fàcilment a les cobertes dels edificis com a teulada, a diferència de la gran majoria de captadors solars que han de girar a mesura que el sol es mou. L'any que ve es durà a terme la primera experiència en un hotel de les Illes Balears. Nombroses empreses arrelades a les illes tenen una àmplia experiència en el sector.

Respecte de la **energia eòlica**, podem destacar el parc eòlic de *Es Milà* (a Menorca) que és el primer en les Illes Balears format per quatre aerogeneradors que proporcionen 800Kw. Amb una producció anual prevista de 7.040MWh/any poden proporcionar electricitat a 2.000 llars.

La implantació del **gas natural**, mitjançant l'arribada del gasoducte el 2009, permetrà una energia més neta, eficient, segura i d'alt poder calorífic, així com aplicar noves tecnologies en matèria de cogeneració i trigeneració juntament amb sistemes de climatització de districte (district heating-district cooling). I amb el mínim impacte ambiental i paisatgístic, gràcies al soterrament de les xarxes. A la vegada, la connexió prevista per cable submarí amb la xarxa elèctrica de la Península, permetrà assegurar encara més el subministrament.

II.4.5. Medi Ambient

La sensibilització sobre el valor del patrimoni mediambiental i la necessitat de protegir la riquesa ecològica de l'arxipèlag és present a totes les activitats socials i econòmiques de les Illes Balears. Principal actiu econòmic de les Balears, l'entorn és objecte de diverses polítiques de protecció. La creixent conscienciació ambiental en l'àmbit públic, i també en el privat, ha impulsat l'augment d'espais naturals protegits, el foment de l'ús racional i estalvi de recursos (el consum d'aigua a les Illes s'ha situat històricament per sota de la mitjana espanyola), així com l'ús de sistemes avançats en el tractament i eliminació de residus.

	Illes Balears	Mallorca*	Menorca	Pitiüses
Espais naturals protegits	74.255,6	67.831,8	3.438,3	2.985,5
Superfície total terrestre	496.835,8	362.042,5	69.439,9	65.353,4
% Superfície protegida	14,9%	18,7%	4,9%	4,6%

Font: Conselleria de Medi Ambient

*Inclou Cabrera

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Fustes i Derivats	76.516	54.606	15.596	6.314	3.486
Material Orgànic	20.588	13.504	5.985	1.099	819
Plàstics	56.784	43.564	9.461	3.759	2.211
Olis	191.549	640	558	190.351	24
Algues	22.190	16.453	2.639	3.098	854
Altres	45.321	10.962	2.612	31.747	2.541
Total	412.948	139.729	36.851	236.368	9.935

Font: Conselleria de Medi Ambient. Direcció General de Qualitat Ambiental i Litoral

L'aplicació del marc normatiu internacional i europeu sobre el canvi climàtic i els efectes que se'n deriven per al medi ambient suposen la implantació d'actuacions dirigides al compliment de les obligacions internacionals i comunitàries d'informació, el compromís de reducció d'emissió de gasos d'efecte hivernacle, un control de la contaminació de l'atmosfera i qualitat de l'aire, l'aposta ferma per fonts d'energia menys contaminants i pel transport públic.

En aquest sentit, segons càlculs de la UE, el sector ambiental genera més treballs que les indústries automobilística i farmacèutica. El programa de Nacions Unides pel Medi Ambient (Pnuma) estima que el mercat global de productes i serveis ambientals es duplicarà en 2020.

S'han configurat com a sectors emergents: el tractament i la depuració d'aigües residuals; la separació i classificació dels residus; la recollida de residus urbans i la seva incineració o el compostatge; els residus industrials; l'energia solar tèrmica i l'aprofitament energètic de la biomassa; la gestió d'espais naturals protegits; els serveis ambientals dirigits a les empreses i a l'Administració Pública, així com l'educació i la informació ambiental.

Segons *Invest in Spain*, organisme que s'encarrega d'atreure i mantenir la inversió estrangera, Espanya és el segon país en capacitat èdica total instal·lada; és el quart país europeu en l'ús d'energia solar tèrmica; és el major productor europeu de bioetanol i el quart productor de biogàs a nivell europeu. A més, el sector ambiental representa un 1,6% del PIB i ja compta amb 2.000 empreses. En aquest context, les Illes Balears varen ser pioneres en l'aplicació de sistemes de gestió ambiental en el sector turístic introduint un sistema EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*). També cal mencionar altres sistemes per reduir l'impacte ambiental com són la *Etiqueta Ecològica Europea* (també coneguda com "la flor", constitueix un sistema de certificació única amb l'objectiu d'ajudar als consumidors europeus a identificar els productes i serveis més ecològics i respectuosos del medi ambient amb l'excepció del productes alimentaris i els medicaments) o el distintiu *ISO 14001* (norma internacional que pot ser aplicada per qualsevol organització que vulgui establir, documentar, implantar, mantenir i millorar contínuament un sistema de gestió ambiental). Un exemple de gestió turística sostenible de referència és la "Xarxa balear d'hotels sostenibles" (organització sense ànim de lucre integrada per empreses del sector hotelier compromeses amb la protecció del medi ambient que volen fomentar l'intercanvi d'experiències mediambientals i contribuir al desenvolupament sostenible). Entre les actuacions, fruit de la gestió EMAS, es poden destacar: el tractament dels residus per part del personal i dels clients, els quals separen els residus perillosos per enviar-los a empreses gestores específiques; l'estalvi d'aigua i d'energia; utilització de productes menys dolents pel medi ambient, productes biodegradables; comprar a granel per reduir empaquetatges; les habitacions tenen un doble vidre i la calefacció s'atura quan el client no és a l'habitació.

Els consumidors es consciencien de cada vegada més de la importància del medi ambient i per això el volum de recollida selectiva va en augment. La companyia TIRME S.A. es dedica a la gestió integral del tractament dels residus (recollida de residus urbans, d'origen animal i sanitaris, del transport d'aquests a les plantes de tractament, de la seva incineració, reciclatge, compostatge o metanització convertint els residus sòlids en biogàs) i a més està associada, per

una banda, amb MAC ISNULAR SL, que tracta els residus de construcció i demolició, residus voluminosos i pneumàtics fora d'ús i, per altra banda amb BALEAR DE TRITURACIONS que cobreix

les necessitats que poguessin sorgir en qualsevol punt de l'illa de Mallorca, en la reducció de volum, mitjançant trituració, de determinats residus. Finalment, EMAYA que és el centre de tractament principal d'eliminació de tots els residus sòlids urbans que es generen en l'illa amb la incineració dels mateixos, també gestiona l'abocador d'alta densitat que funciona mitjançant el tractament aeròbic dels residus en els dipositats, provocant l'oxidació i biodegradació dels mateixos i el complementa amb un procés de compactació. D'altra banda, EMAYA fa la recollida selectiva de: paper, bateries, vidre blanc i de color, roba, oli mineral, llandes i piles de botó, recollida de trastos a domicili i pneumàtica. En aquest mateix sector, hi ha altres empreses que es dediquen a la gestió de residus perillosos i biosanitaris. Duen a terme la recollida del paper i cartró, el classifiquen i el tracten per convertir-los en paper higiènic, de cuina o mocadors, la destrucció de papers confidencials i del seu tractament convertint-lo en cartró compacte, etc.

En darrer lloc, cal mencionar que a les illes la disponibilitat de l'aigua és escassa, el que fa que un sector atractiu siguin les empreses de dessalatge i de depuració de l'aigua. Destaquen La Dessalinitzadora de Palma i El Departament de Depuració d'EMAYA, el qual opera des de 1.971 i és l'encarregat de depurar les aigües residuals generades en el municipi de Palma de Mallorca sota criteris de sostenibilitat i seguint les recomanacions de Nacions Unides i de la Unió Europea.

II.4.6. Turisme

El sector turístic a les Illes Balears, es el de major importància respecte als altres sectors. Es caracteritza per la qualitat dels serveis i respecte amb el medi ambient. L'arxipèlag és una destinació turística capdavantera, seu d'empreses turístiques amb projecció internacional, de cadenes hoteleres, de línies aèries, de tour-operadors, de càtering, proveïdors de software, etc.; cal esmentar la diversificació de l'oferta com turisme rural, turisme nàutic, turisme de salut, activitats de ciclisme, de senderisme, de bussejar, turisme cultural, esdeveniments i convencions...

Les Illes Balears són una imatge de marca consolidada. Tenen una arrelada experiència en gestió turística, una bona dotació de recursos, una àmplia oferta complementària i una cultura empresarial centrada en la qualitat i

excel·lència. Aquestes són les bases sobre les quals s'estableix el patró de desenvolupament turístic diferenciat i propi de Balears.

Taula 34. Arribades de turistes internacionals per comunitat autònoma de destinació

CCAA	2006		2007		2008	
	Milers	%	Milers	%	Milers	%
Catalunya	14.999	25,8%	15.243	25,8%	14.194	24,7%
Illes Balears	10.164	17,5%	10.233	17,3%	10.289	17,9%
Canàries	9.612	16,5%	9.460	16,0%	9.363	16,3%
Andalusia	8.336	14,3%	8.614	14,6%	8.148	14,2%
C. Valenciana	5.454	9,4%	5.599	9,5%	5.656	9,9%
Madrid	3.929	6,8%	4.398	7,4%	4.564	7,9%
Resta CCAA	5.696	9,8%	5.646	9,5%	5.204	9,1%
Espanya	58.190		59.193		57.418	

Font: Institut d'estudis turístics (IET-FRONTUR)

Taula 35. Nombre de passatgers arribats via aèria, 2009

Aeroport	Passatgers
Mallorca	10,6 mill
Menorca	1,2 mill
Eivissa	2,3 mill

Font: AENA

Taula 36. Nombre de passatgers arribats via marítima (línea regular), 2009

Ports de ...	Passatgers
Mallorca	0,9 milions
Menorca	0,2 milions
Eivissa	2,6 milions

Font: Ports de Balears

Taula 37. Capacitat d'allotjament a establiments turístics a 2008		
Establiments	Nº d'establiments	Nº de places
Apartament	933	93.499
Càmping	7	2.762
Ciutat de Vacances	12	7.880
Hotel	707	200.128
Hotel Residència	43	4.142
Hotel Apartament	225	89.178
Residència Apartament	11	2.532
Hostal	146	8.125
Hostal Residència	196	8.976
Altres	337	5.976
Total	2.617	423.198

Font: Cittib

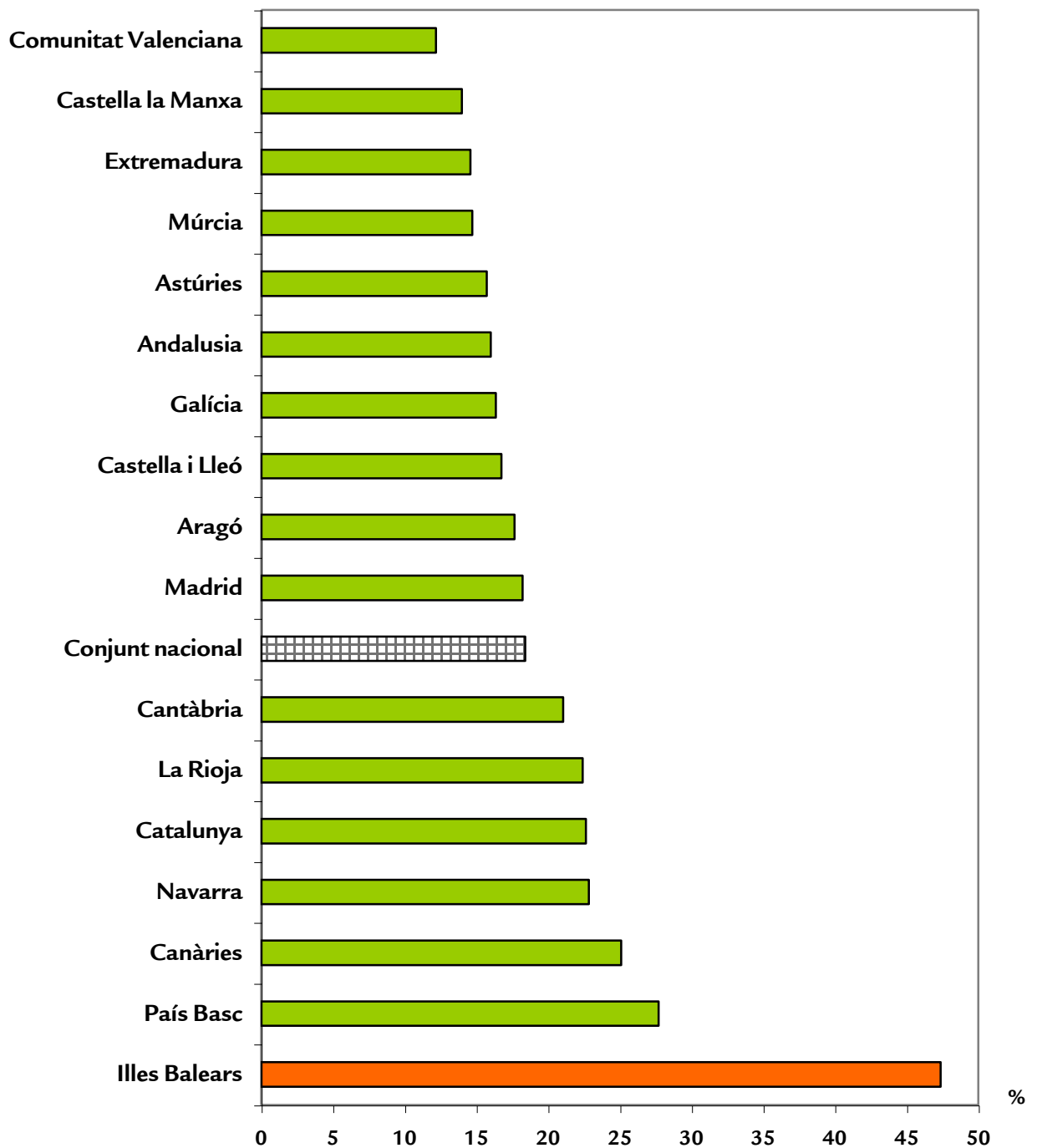
Les Illes Balears afronten des de fa alguns anys un repte de creixement sostingut i diversificat. L'objectiu és complementar l'oferta de sol i platja amb noves modalitats de turisme, amb la finalitat de crear una nova demanda de qualitat que a més contribueixi a incrementar la despesa turística. S'impulsarà la seva competitivitat mitjançant l'aprofitament d'innovadors mètodes de gestió i de la millora de la formació professional dels treballadors del sector.

a) Turisme rural

El turisme rural experimenta una evolució destacada des de mitjan dècada dels noranta. El 2008 es varen superar les 3.700 places en temporada alta (estiu). A les Illes Balears aquesta nova forma de turisme presenta un gran potencial gràcies a una sèrie de característiques, com són:

- Un bon clima durant tot l'any
- Oferta de mà d'obra qualificada
- Elevat nivell de despesa diària (140€ per turista).

Gràfic 19. Grau d'ocupació d'allotjaments de turisme rural, 2008

Font: INE

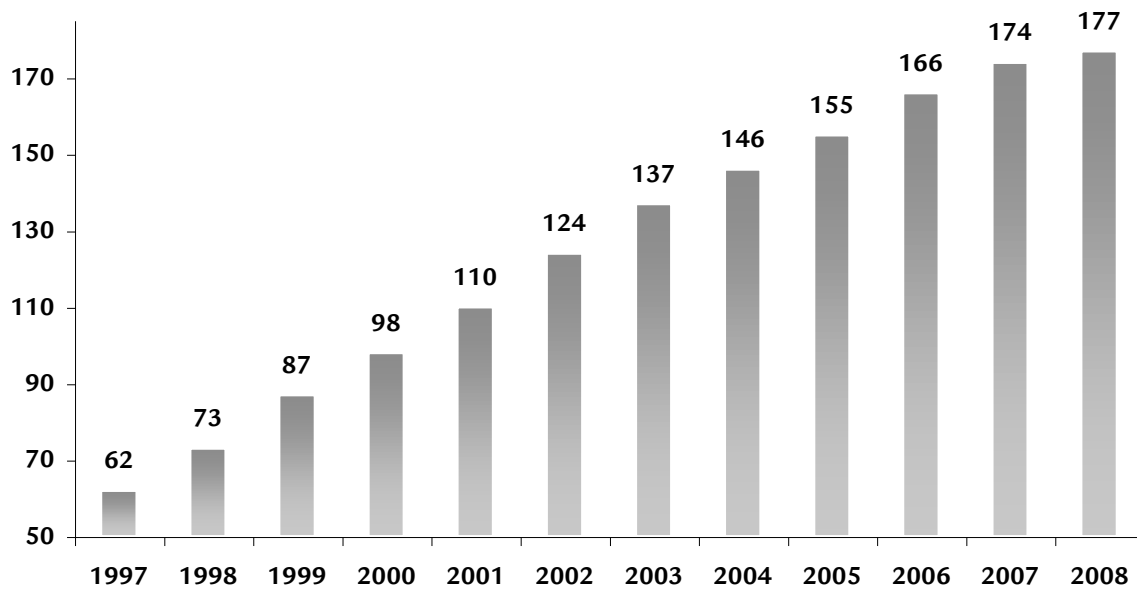
b) Agroturismes

A diferència del turisme rural, l'agroturisme es basa en un habitatge amb un nombre de places limitat situat en sòl rústic i en una finca que constitueix una explotació agrícola, ramadera o forestal. Registra estades més llargues i, per tant, genera més ingressos per als empresaris. A més, facilita la possibilitat per

als hostes de combinar oci amb negocis. El client de l'agroturisme és un client que sol repetir i que en el 60% dels casos acudeix sense intermediaris.

A les Illes Balears hi ha 177 establiments d'aquest tipus i l'any 2008 es va arribar a les 2.440 places.

Gràfic 20. Evolució del nombre d'agroturisme a les Illes Balears

Font: Clttib

Per més informació visitar:

www.islas-baleares.com/agroturismo_hoteles_rurales.htm

c) Turisme de negocis i congressos

La proximitat i la bona comunicació de Balears respecte dels principals centres de negocis europeus fa que sigui utilitzat com *business meeting point* per part d'empreses multinacionals. Els viatges d'incentius, congressos i convencions han incrementat la seva presència a les illes. Per això, l'Ajuntament de Palma i el Govern dels Illes Balears han decidit iniciar el desenvolupament de la construcció del *Palau de Congressos* de Palma de Mallorca.

El futur Palau de Congressos posicionarà a la ciutat com una nova destinació competitiva de negocis, ja que per les seves característiques respondrà a les necessitats i demandes del sector empresarial especialitzat en viatges de congressos, convencions i incentius. El seu objectiu és fomentar l'arribada d'un turisme d'alt poder adquisitiu i no circumscrit solament a la temporada estival, sent un important factor de desestacionalització, possibilitant la

combinació de turisme de negocis, amb l'oci, l'esport, les compres i la cultura en la seva més àmplia accepció

Respecte a la realització de fires, trobareu més informació a l'apartat *Fires i Congressos*. Actualment, Fires i Congressos de Balears ocupa una superfície de 7.376 m² a la terminal A de l'aeroport de Palma.

Al municipi de Calvià es troba un recinte ferial amb capacitat per a 12.000 persones i una superfície útil de 6.000 m². Aquest recinte ha estat dissenyat per a centralitzar tot tipus de fires i esdeveniments que permetin promocionar la cultura pròpia ampliant així l'oferta tant per a residents com per a turistes.

Per a més informació:

www.firesicongressos.com

www.calvia.com/web/plantilles/jstl/Calvia/servei_Cas.plt?KSERVEI=264&KIDIDOMA=2&KNODE=75

d) Turisme de salut (wellness)

És un dels turismes més antics que es coneixen a nivell mundial. A les Illes es troben centres de salut i bellesa amb aigües riques en minerals, que barrejades amb l'aigua del mar són molt adequades per a tractaments de rehabilitació, lesions i afeccions. Aquests centres desenvolupen tot tipus de tècniques i serveis, tractaments d'algues, talassoteràpia, termoteràpia, quiromassatges, saunes...etc

No sols els seus centres especialitzats confereixen a Balears la condició de destinació de turisme de salut, sinó que les illes són una destinació per a oblidar-se de l'estrès, del cansament i altres problemes. Són beneficiosos els passejos per les seves platges i els banys a les seves netes i temperades aigües de mar carregades d'iode, sodi i altres elements beneficiosos per al cos.

Enllaços d'interès:

www.guiasbalnearios.com

www.balnearios.bz

e) Cicloturisme

Les Illes Balears s'han convertit en un destí de cicloturisme en plena expansió. Una mostra d'això es que cada any creix el nombre de visitants que trien les illes per practicar aquest deport. El 2008 arribaren a l'arxipèlag un total de 88.500 cicloturistes, un 3% més que l'any anterior.

A les Illes Balears hi ha més de trenta hotels especialitzats per atendre als amants d'aquest esport, amb tallers de reparació, dinars especials i altres serveis. A aquests establiments l'usuari pot trobar tota la informació necessària per realitzar les seves rutes; plans, cartografia, rutes d'interès, parts meteorològics etc.

A més, solen oferir serveis mèdics, massatgistes i fisioterapeutes. Conten amb una gastronomia adaptada a les seves necessitats amb dietes especials d'aliments rics en carbohidrats, fruites i begudes isotòniques.

f) Turisme de Golf

Les Illes Balears són un paradís pels jugadors de Golf. Cada any, l'oferta de les Illes atreu a milers de turistes als nostres "greens", i els propis residents aprofiten el favorable clima de la mediterrània per practicar aquest esport tot l'any. Durant aquest i el proper any s'obriran quatre nous camps a Mallorca que s'afegiran a l'oferta existent de 17 camps. Els camps de les Illes es caracteritzen per la diversitat dels seus paisatges, els quals permeten als seus jugadors passar un dia al camp envoltat de muntanya, i al dia següent realitzar una sortida devora la mar.

Alguns enllaços d'interès;

www.illesbalears.es

www.mallorcagolfisland.com

g) Turisme nàutic i de creuers

El turisme nàutic, també anomenat turisme blau, està registrant un important desenvolupament gràcies a:

- Un bon clima i paisatge
- Nombrosos ports esportius, atès que les Illes compten amb el 20% dels llocs d'amarrament de la Mediterrània occidental
- La consolidació de les Balears com a port per a reparació i manteniment d'embarcacions d'esbarjo de luxe de tot el món
- L'increment de la popularitat dels esports nàutics. De fet, les Illes Balears són un dels principals centres de regates de la Mediterrània
- Una oferta complementària de qualitat
- Un alt poder adquisitiu dels turistes nàutics, la despesa diària del turista nàutic a Balears és de 136 euros
- Un alt grau de satisfacció del turista nàutic a les Balears.

En 2008, a les Illes Balears varen venir 324.522 turistes nàutics (+2,8%). Aquestes dades van permetre uns ingressos per turisme nàutic en 2008 de 537,09 milions d'euros, un 5,5% més que l'any anterior.

Taula 38. Nombre de ports i d'amarraments a les Illes Balears a 2008		
Illa	Nombre de ports	Nombre d'amarraments
Mallorca	45	14.270
Menorca	10	2.280
Eivissa	7	2.917
Formentera	3	360

Font: Cittib

Les Illes Balears disposen de 65 ports esportius i prop de 20.000 amarratges. Els ports gestionats per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (empresa pública Ports IB) són els següents:

PORTS DE GESTIÓ DIRECTA

MALLORCA:

- Port de la Colonia de Sant Jordi
- Port de Cala Figuera
- Port de Portopetro
- Port de Portocolom
- Port de Porto Cristo
- Port de Cala Bona
- Port de Cala Rajada
- Port de Pollença
- Port de Sóller
- Port d' Andratx

MAÓ:

- Port de Ciutadella
- Port de Fornells

EIVISSA:

- Port de Sant Antoni de Portmany

PORTS DE GESTIÓ INDIRECTA

MALLORCA:

- Club Nàutic Cala Gamba
- Club Marítim San Antonio de la Playa
- Club Nàutic s'Arenal
- Club Nàutic s'Estanyol
- Club Nàutic Sa Ràpita
- Reial Club Nàutic Portopetro
- Marina de Cala d'Or
- Club Nàutic de Portocolom
- Club Nàutic de Porto Cristo
- Club Nàutic de Cala Rajada
- Club Nàutic Colònia de Sant Pere
- Club Nàutic Serra Nova
- Club Nàutic C'an Picafort
- Port Esportiu Bonaire
- Reial Club Nàutic Port de Pollença
- Marina de Tramontana
- Club de Vela Port d'Andratx
- Club Nàutic Santa Ponça
- Port Esportiu Port Adriano
- Club Nàutic Portals Vells
- Club Nàutic Palmanova
- Port Esportiu Punta Portals
- Escola Nacional de Vela Calanova

MAÓ:

- Club Nàutic de Ciutadella
- Club Esportiu Cala'n Bosch
- Port Esportiu Addaia
- Club Nàutic de Fornells

EIVISSA:

- Port Esportiu de Santa Eulària
- Club Nàutic de Sant Antoni de Portmany

Les principals activitats que es desenvolupen dins el concepte del turisme blau són:

- La reparació i el manteniment d'embarcacions xàrter nàutic
- Xarter nàutic
- La compra i venda d'embarcacions i els serveis de ports
- Amarraments temporals
- Els aparells de senyalització i control, i l'electrònica nàutica

Així mateix, cal assenyalar que s'ha creat recentment un clúster d'empreses del sector nàutic.

Per a més informació visitar:

Ports IB. Empresa Pública de gestió portuària depenent de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears, que gestiona directament 13 ports i indirectament amb concessions 28 ports a les nostres illes.
www.portsib.es

Associació de Clubs Nàutics de Balears
www.acnauticosbalears.com

Asociación Provincial de Empresarios de Actividades Marítimas de Baleares
www.apeam.com

Asociación de Instalaciones Náutico –Deportivas de Baleares (ANADE)
www.anade.info

Autoritat Portuària de les Illes Balears
www.portsdebalears.es

II.4.7. Innovació i investigació

El nou entorn econòmic i la globalització han imposat noves exigències de competitivitat internacional que han incrementat la importància de la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació a nivell nacional i regional. L'autènticament important, més que les màquines i els diners, és el coneixement, la creativitat, la capacitat per a innovar i adaptar-nos, el saber i el voler aprendre. Així, el desenvolupament de nous mètodes sostenibles de producció, entre d'altres innovacions, ha de permetre a la nostra societat progressar cap a un creixement econòmic respectuós amb la nostra cultura i amb el nostre entorn, aliè a les limitacions que la insularitat imposa a d'altres sectors productius, i alhora durable en el temps.

La indústria de les tecnologies de la informació i la comunicació suposa ja prop d'un 10% del PIB de les Illes Balears, i mostra un gran dinamisme. Reforçant i donant suport al sector de la tecnologia i innovació es disposa de diverses eines que treballen de forma continuada. Cal mencionar en aquest àmbit el Portal de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears (www.accioibit.net).

Les Illes Balears és pionera en la implantació de les tecnologies de la informació aplicades a la sanitat. En l'actualitat és referent, tant a nivell nacional com europeu, en projectes de sistemes d'informació com la Història de Salut del Ciutadà i la Recepta Electrònica. El Govern, juntament amb els diferents centres d'investigació, desenvolupament i innovació de les Illes Balears, està en continu procés de canvi, per l'aplicació de les tecnologies a l'entorn sanitari.

<http://ib-salut.caib.es/receptaelectronica/>

En el camp de la innovació en turisme cal esmentar el clúster Turistec, que és una Agrupació Empresarial Innovadora (AEI) especialitzada en productes i serveis de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) aplicats al sector turístic. Compta amb la participació de més de cinquanta empreses dedicades a la producció i implantació de solucions tecnològiques per al sector turístic.

www.turistec.org

Cal esmentar el Centre d'Informació i Documentació Turística (CIDTUR), que pertany a l'Escola d'Estudis d'Hoteleria i Turisme i assumeix la missió de garantir la base informativa per a la formació i el desenvolupament del personal del sector turístic en general: professors, estudiants, especialistes, i en particular dels seus directius de manera personalitzada. CIDTUR és el resultat de la integració d'algunes organitzacions: Centro de Información del Centro de Estudios Turísticos, Centro de Investigaciones y Documentación Turística i la Biblioteca de l'Institut Tecnològic Rubén Martínez Villena.

Els principals centres de recerca, desenvolupament i d'innovació a les Illes Balears són:

Illes Balears-Innovació Telemàtica BITEL
www.bitel.es

Fundació IBIT-Illes Balears Innovació Tecnològica
www.ibit.org

IMEDEA-Institut Mediterrani d'Estudis Avançats
www.imedea.uib.es

IUNICS, Institut Universitari d'Investigació en Ciències de la Salut
www.iunics.es

IFISC, Institut de Física Interdisciplinària i Sistemes Complexos
www.ifisc.uib.es

CRE ,Centre de Recerca Econòmica (UIB-Sa Nostra)
www.cre.uib.es

IAC3, Institut d'Aplicacions Computacionals de Codi Comunitari de la UIB
www.iac3.eu

ICE, Institut de Ciències de l'Educació
www.ice.uib.cat

Universitat de les Illes Balears
www.uib.es/es

Institut Espanyol d' Oceanografia – Centre Oceanogràfic de les Illes Balears
www.ba.ieo.es
www.ieo.es/palma.html

Fundació Jardí Botànic de Sóller
www.jardibotanicdesoller.org

Institut de Biologia Animal
www.caib.es/govern/organigrama/area.do?lang=ca&coduo=756

Laboratori de Biologia Molecular, Nutrició i Biotecnologia
<http://palou.uib.es/>

Laboratori de Botànica
www.uib.es/depart/dba/botanica/index.html

Laboratori de Conducta i Sistemes Dinàmics
www.labcsd.info/cat/

Laboratori d'Investigació en Litiasi Renal
Campus Universitari
www.uib.es/secc6/laboratori_litiasi/

Laboratori en Ciències de l'Activitat Física
www.uib.es/ca/infosobre/recerca/laboratoris/

Laboratori Internacional Mediterrani per la Convivència
www.uib.es/ca/infosobre/recerca/laboratoris/

Laboratori de Recerca i Documentació Turística
www.uib.es/ca/infosobre/recerca/laboratoris/

Laboratori de Tecnologies de la Informació i Multimèdia
<http://ltim.uib.es/~ltim/index.php>

Laboratori de Sistemàtica Humana
www.uib.es/servei/lhs/index.html

Centre d'Investigació de Tecnologies Turístiques de les Illes Balears
www.finestraturistica.org

Unitat d'Investigació de l'Hospital Universitari de Son Dureta
www.hsd.es/es/di_unidad_inv.html

Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears
www.fbstib.org/profesional/actividad.es.html

Observatori Astronòmic de Mallorca
www.oam.es

Institut Geològic i Miner d'Espanya
www.igme.es

Centre Meteorològic a les Illes Balears
www.inm.es/wcmt/palm

Centre tecnològic Balear de la Fusta
www.cetebal.com

Institut Espanyol del Calçat i Connexes
www.inescop.es

Institut Tecnològic de la Bijuteria
www.iteb.es

Per a una llista dels centres de recerca i desenvolupament a les Illes Balears, podeu consultar:
www.balearsinnova.net

Per a més informació:

Conselleria d'Economia i Hisenda. Govern de les Illes Balears
Direcció General de Recerca, Desenvolupament Tecnològic i Innovació
www.caib.es/govern/organigrama/area.do?coduo=272&lang=ca
Direcció General de Tecnologia i Comunicacions
www.caib.es/govern/organigrama/area.do?coduo=16&lang=ca

II.4.8. Sistema financer

El sistema financer, com a conjunt d'institucions, mitjans i mercats, canalitza l'estalvi fent que els recursos que permeten desenvolupar l'activitat econòmica real -produir i consumir, per exemple- arribin des d'aquells individus excedentaris en un moment determinat fins aquells altres deficitaris. El sistema financer és per tant un element bàsic per al desenvolupament i pel creixement d'una regió.

A finals de 2009 hi ha un total de 550 entitats de crèdit (bancs, caixes d'estalvi i cooperatives de crèdit) actives en el territori espanyol, amb un total de 44.728 oficines operatives. Això fa un total d'1,3 oficines per cada 1.000 habitants de 16 anys o més. El sistema bancari a les Illes Balears es caracteritza per un elevat grau de bancarització, que amb un total de 1.249 oficines a finals de 2009, presenta gairebé 1,4 oficines per cada mil habitants de 16 anys. De les entitats de crèdit, les caixes d'estalvis són les que lideren el nombre d'oficines, amb un 52,2% del total. En segon lloc hi ha els bancs, amb un 43,9%, i la resta correspon a les cooperatives de crèdit i les entitats financeres de crèdit. En el tercer trimestre de 2009, els dipòsits del sistema bancari balear superaven els 20.300 milions d'euros.

Llibertat de moviment de capitals

Tots els actes, les transaccions i les operacions entre residents i no residents que impliquin pagaments o cobraments amb l'exterior estan completament liberalitzats. Només s'exigeix, com a tràmit administratiu i com a mesura contra el blanqueig de capitals, declarar en el Banc d'Espanya els moviments de bitllets de banc o de xecs al portador en els casos següents: (a) Quan se n'entren al país o se'n treuen i l'import és superior als 3.000 euros. (b) Quan els moviments es fan dins d'Espanya i l'import és superior als 80.500 euros.

Societat de Garantia Recíproca de les Balears (ISBA)

La Societat de Garantia Recíproca de les Balears (ISBA) facilita mitjançant avals i refinançament que les petites i mitjanes empreses accedeixin al crèdit. El 2008 tenia 6.178 socis (64 socis protectors), amb fons propis. L'ISBA té un paper molt important en el conjunt de l'economia balear. En tot l'any es van formalitzar operacions per un valor de 53.154.893 euros, 1.340 empreses es beneficiaren de l'aval d'ISBA, i s'ajudà a crear llocs de feina.

Per a més informació, www.isbasgr.es

Institut de Crèdit Oficial (ICO)

L'Institut de Crèdit Oficial (ICO) és una entitat pública empresarial que finança a mitjà i llarg termini les inversions productives de les empreses establertes en Espanya, o de les empreses espanyoles que s'estableixin a l'exterior.

Per a dur a terme totes les seves activitats, l'Institut de Crèdit Oficial es finança mitjançant l'obtenció de recursos en els mercats financers. L'Institut disposa de la garantia de l'Estat espanyol en els deutes i les altres obligacions que contreu per la captació de fons. Aquesta garantia té el caràcter d'explícita, irrevocable, incondicional i directa. L'ICO actua de dues maneres:

- a) mitjançant els préstecs de bancs i caixes d'estalvis amb els que ha signat un acord.
- b) Directament a través de l'ICO (www.ico.es)

Entre altres instruments, destaquen els crèdits de la Línia petita i mitjana empresa (Línia PIME), que finança les inversions en actiu tant material com immaterial.

Com a suport a empresaris i emprenedors des de la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia es llancen també línees de subvencions. Per l'any 2009, amb l'objectiu d'ajudar a pal·liar els efectes de la crisi s'han posat en marxa el següent conjunt d'ajudes que formen part de la "Guia d'ajudes i Instruments Financers per fer front a al conjuntura econòmica actual":

- ✓ Ajudes del Programa de Suport a la Innovació de les Petites i Mitjanes Empreses (Innoempresa 2007-2013)
- ✓ Ajudes per a empreses dels sectors del comerç i dels serveis
- ✓ Ajudes per a empreses industrials
- ✓ Subvenció a petites i mitjanes empreses amb préstecs de circulat
- ✓ Subvencions d'actuacions d'eficiència energètica i per al foment de les energies renovables.

II.5. Agenda

II.5.1 Fires i Congressos

Les Illes Balears tenen unes condicions i característiques magnífiques per celebrar congressos i convencions, que li aporten avantatges competitius enfront a altres competidors:

- Destinació turística consolidada en els principals països europeus, amb tot el que això comporta: una estructura de suport, tota una xarxa d'empreses que ofereixin una àmplia gamma de serveis que cobreixin el ventall de necessitats dels visitants, com empreses del sector audiovisual, de telecomunicacions, serveis de traducció, serveis d'àpats, empreses de lleure, etc.
- Condicions meteorològiques favorables. La primavera i tardor són especialment atractives.
- Combinació de activitats de negoci amb altres d'oci en un entorn altament atractiu i relaxant, la qual cosa suposa un avantatge relatiu en comparació amb destinacions urbanes.
- Riquesa historicoartística urbana i el conjunt de serveis ofert per una ciutat com a Palma, atributs altament valorats.
- Lideratge empresarial del sector hotelier i capacitat d'adaptació.

Tots els seus atributs, l'experiència, les infraestructures i l'entorn fan que les Illes Balears, any rere any, siguin amfitriones d'importantes reunions nacionals i internacionals.

Centres de Congressos i Convencions

www.illesbalears.es/esp/islasbalears/turismonegocios2.jsp?SEC=TNE&id=00000080&lang=0001

Auditòrium de Palma

Auditori d'Alcúdia

Auditori de la Màniga

Can Domenge Centre Tecnològic

Poble Espanyol

Palau de Congressos

Gran Casino de Mallorca

Centre de Convencions Gran Melià Victòria

Palau de Congressos i Auditori d'Eivissa i Formentera

Fires de les Illes Balears (2009)

www.caib.es/govern/organigrama/area.do?coduo=57&lang=ca

Mallorca

ANTICART Fira d'antiguitats i obres d'art (14-22 febrer)
SALÓ D'ALIMENTACIÓ I BEGUDES Fira d'alimentació destinada al professional (18-22 març)
FIRA DE LA CIÈNCIA (23-25 abril)
SALÓ NÀUTIC INTERNACIONAL DE PALMA (25 abril - 3 maig)
FIRA ECOLÒGICA Fira del medi ambient i de la qualitat de vida (7-10 maig)
FIRA DEL LLIBRE (29 maig - 7 juny)
FIRA DE SA SABATA (6-7 juny)
HÀBITAT CONSTRUCCIÓ. Saló de la Construcció (16-20 setembre)
SALÓ DE LA PRIMAVERA Fira professional de majoristes del pa. (29 setembre - 1 octubre)
EXPOMEF Fira de maquinària i equipament professional (14-18 octubre)
NUPCIAL, Fira de Serveis de Noces (11-15 novembre)
BALEART Fira d'Artesania de les Illes Balears (4-8 desembre)

Maó

FIRA DE LA CIÈNCIA (26-28 març)
FIRA DE PROJECTES EMPRESARIALS INNOVADORS (2-3 abril)
FIRA DEL LLIBRE (23 abril)
EUROBIJOUX & ACCESSORIES Fira Internacional de Fabricants de Bijuteria (6-9 maig)
FIRA ECOLÒGICA (6-7 juny)
FERIAME Saló del Vehicle d'Ocasió (25-27 setembre)

Eivissa

NUPCIAL Fira biennal de noces (30 gener - 1 febrer)
INTEC Mostra informàtica, noves tecnologies i electrònica (20-22 febrer)
FIRA NÀUTICA (30 abril - 3 maig)
FIRA MODA AD-LIB